

บทที่ ๓

กลวิธีประพันธ์ที่ปรากฏในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน

กลวิธีประพันธ์หมายถึง ความรู้ ความชำนาญในการประพันธ์อันได้แก่ ความรู้ ความชำนาญที่จะต้อง เรียนรู้ ร้อยกรอง ผูกถือยึดเป็นข้อความเชิงวรรณคดีของ ดอกหญ้า นางเมิน ซึ่งในที่นี้จะศึกษาใน ๔ ประเด็นคือ ๑) การใช้รูปแบบคำ ประพันธ์ ๒) การใช้คำ ๓) การใช้ภาพพจน์ ๔) วิธีการสร้างเรื่อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. การใช้รูปแบบคำประพันธ์

จากการศึกษาบทเพลงของดอกหญ้า นางเมินจำนวน ๒๑๖๗ เพลงพบว่า ดอกหญ้า นางเมินใช้รูปแบบคำประพันธ์ ๓ ชนิดในการแต่งบทเพลง ดังนี้

๑.๑ กลอน

กลอนเป็นคำประพันธ์ประเภทหนึ่งมีหลายชนิด เช่น กลอนสี่ กลอนหก กลอนแปด กลอนกลบท ฯลฯ เป็นต้น ปกติกลอน ๑ บทจะมี ๕ วรรค ๆ ละ ๖ - ๘ คำ (ส่วนใหญ่จะมี ๘ คำ) มีการสั่งสัมผัสระหว่างวรรคเชื่อมกันตลอดกล่าวคือ คำสุดท้าย ของวรรคที่ ๑ จะสั่งสัมผัสไปยังคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ก็ สัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สั่งสัมผัสไปยังคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ และคำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สั่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ใน บทดังไป

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมินมีการใช้กลอนปรากฏเป็นจำนวนมาก แต่ เป็นกลอนที่ไม่เคร่งครัดจำนวนคำ และสัมผัสมากนักกล่าว คือ วรรคหนึ่งอาจจะมี ๖ - ๑๐ คำ และไม่จำกัดเคร่งครัดนักกว่าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ และ ๑ ต้องสัมผัสนับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒ และ ๔ ดังเช่นในเพลงรักแท้ว่า

“ถึงฟ้าจะเปลี่ยนถึงดินจะเปลี่ยน
ถึงเดือนจะผันถึงวันทุกหนาเวียน
ถึงจะพิคหัวงกี้ซังรักเธอ
ถึงความจริงน้องจะเป็นของใคร
ถึงรู้ว่าฝันนั้นไม่เป็นจริง
น้องเป็นของใครนั้นไม่สำคัญ
ถึงฟ้าจะเปลี่ยนถึงดินจะเปลี่ยน
รักแท้ในใจก็ยังแน่นหนึ่ง

แต่ความรักแท้นั้นไม่เปลี่ยน
ถึงฟ้าจะเปลี่ยนพันปี
รักเธอเสมอ ไม่เคยเปลี่ยนใจ
ก็ขอสุขใจแค่นั้น
หนึ่งเดียวผู้ที่ภูมิคือน้องท่านนั้น
ในใจนั้นมีน้องคนเดียว
แต่ความรักแท้ไม่เกิดถอยเกลี้ยว
รักน้องคนเดียววนรัตนตรี”
(รักแท้)

หรือในเพลงทั้งหวานทั้งหอม ที่ว่า

“พบสาวดวงหวานแห่งบ้านทุ่งหวัง
ครั้นเดียวได้พบสนดาวนานมาน
หวานยิ่งชิงหนาหวานยิ่งกว่านำตาล
ถึงมียาพิษยังคิดอยากถ่อง

พบสาวดวงหวานแห่งบ้านทุ่งหวัง
หวานให้อวิлемเหมือนกลิ่นพยอม

หวานชิงหวานจังอยากรักด้วยคน
รักเธอเสียงเปี่ยมล้นความман
หวานชิงหวานจังหวานเสียดิ่งกว่าหวาน
หวานยิ่งกว่าหวานน้ำตาลกี้ยังเป็นรอง
พื้นจากเป็นแมดลินรสหวานน้อง
ตายแทนตักน้องยังไก่ยอม
หวานชิงหวานจังแล้วยังน้อหอม
ทั้งหวานทั้งหอม ไม่ยอมรักได้ยังไง”
(ทั้งหวานทั้งหอม)

๑.๒ กลอนหัวเดียว

กลอนหัวเดียว คือ กลอนที่ลงท้ายด้วยสาระเสียงเดียวกันไปเรื่อย ๆ เช่น กลอนໄล เป็นกลอนที่มีคำสุดท้ายของวรรคหลังลงด้วยสาระไว้ทุกคำ กลอนลาเป็นกลอนที่มีคำสุดท้ายของวรรคหลังลงด้วยสาระฯ เป็นต้น (สุกัญญา สุจนาฯ ๒๕๕๕ : ๖)

ตัวอย่างก่อนໄอ

“ธรรมนี้ขออกป้าและศ่องชนนก ว่าธรรมนี้ขอเข้าร่วมด้วยต้องชนนี้ไป ถ้าหันมาได้ กระดิ่น ช่องกลินมีกัน โน่นแน่นถั่นกมองดูในเมืองไทย”

ต้นของสองต้นขึ้นอยู่ริมทาง ก็ลอบเข้าหากซ้ายด้านว่าจะปลูกไว้ช่าย ให้ดันกระห้อนมีทั้งคงกระทือ พี่เข้าเกียจจะถือ ทั้งแม่จะถอนเอาไป”

(เพลงฉบับสำนวนนายเพื่อน โพธิภักตร์)

ตัวอย่างก่อนอา

“จะยกนายครรชื่นตีมุน อุกจะไหวพะกฎหมายที่น้ำ ไหวทั้งแม่เข้าเจ้า ทั้งแม่เข้าเห็นยว เสียเหละ เมื่อฉุกนีที่ยังกันมา”

อุกจะไหวแม่โพสพ ตินิวนอบบนบั้งหน้า ขอให้มานเป็นมงคล มาสวัมภ์ เทศา กันแต่เมื่อเวลาเนื้อย”

(เพลงเรื่องสำนวนนางบัวผัน จันทร์ศรี)

ในบทเพลงของคอกหญ้า นางเมินมีการใช้กลอนหัวเดียวปรากฏเป็นจำนวนมาก ดังเช่นในเพลงชุดเทียนเวียนคู่หมายเลข ๑ ใช้กลอนอุ ว่า

“กรามอ้อกรามว้อ น้องเป็นอะไรขอ ไม่เป็นครุ’ (ช้ำ) น้องเป็นช้างเห็นชوانะ แก้วตา พี่จะเป็นปลาาร้าเงินให้อ้อ”

ถ้าน้องกิดเป็นคน ขอเป็นชาคมให้แม่โจนครุ’ (ช้ำ) ถ้าน้องน้องเอื้นขอบเด่น หาย พี่ก็จะช่วยเป็นหมาดู”

ถ้าน้องเป็นรัฐบาล พี่จะเป็นฝ่ายคำนเคียงข้างพูด’ (ช้ำ) พราะพี่รักแม่กรรณว้อ น้องทำอะไรจะตามไปดู”

ถ้าน้องกอรรับชั่น ถ้าพี่กันระวังโจนครุ’ (ช้ำ) พี่จะคำนให้มันหยด เรากางได้ ขาดกันน่าดู”

ตอนนี้กระเป็นแห่ง อ่อนเป็นขอพึงถอนบันทุณ (ช้ำ) ถึงรักน้องมากอย่าง
ซึ้ดแต่ เก่าขี้ดูกิมันแย่น่าดู

ขอร้องเดินทาง อ่อนเป็นชานบ้าเลียนนะโฉมตรุ (ช้ำ) ไม่กินชานบ้าก็เท่าน้ำกันอ
รายได้ไม่พอใช้ออย

ล้านองเป็น ไอ.เอ็ม.เอฟ ขอให้น้องเก็บคลอกบีชโฉมตรุ (ช้ำ) พี่ขอเป็น
ประเทศไทย คลอกแพงทำไหร่ ชี! กีสู” (ช้ำ)

(จุดที่ยืนเวียนคู่หมายเลข ๑)

หรือในเพลงดูดเทียนครูสาวใช้กลอนดี ว่า

“ครูเอ่อครูสาว กีเบรยบเหมือนดาวส่องรัศมี (ช้ำ) ไม่ว่าไคร ฯ กีขอบมอง
 เพราะว่าแสงของน้องสวยงาม

ครูสาวแฉมยังสวย ทั้งครูใหญ่ผู้ช่วยกียังปرانี (ช้ำ) ครูน้อดผู้ชายไม่ต้องพูดถึง
 เมียตามมาหึงกันกีมี

ยิ่งการโรงน่านหินใจ ครูใช้อะไรรับรองเต้มที่ (ช้ำ) ถึงรู้ว่าไม่ค่อยมีหวัง ครู
 ยิ่มให้มั่งกียังดี

การโรงบ้านหมน อายากจะขอหน่าว่าทำงานดี แต่ต้องให้ครูสาวใช้ รับรองทำให้
 กันดี

เดือนกันเรียนกีเหมือนกัน แบบช่างขอันเรียนกันเต้มที่ (ช้ำ) ถ้าครูแก่ ฯ เข้าไป
 สอน มันง่วงหงหางหารอนเต้มที่

ครูใหญ่ผู้ดีกรรมการ ประชุมมืออาวันกรรมการไม่มี (ช้ำ) ถองให้ครูสาวนัดซิ
 กรับ นัดปูมมาปีบกันดี

ครูแกนพง ได้สองขัน ทั้งที่สอนกันมากกว่าสิบปี (ช้ำ) ครูสาวมาสอนปีเดียว
 เท่านั้น กีได้สองขันกันดี”

(จุดที่ยืนคู่ครูสาว)

๔.๓ กลอนกลบท

กลอนกลบท คือ กลอนที่กวัดแปลงแต่งให้พิสคราไปจากกลอนสุภาพธรรมชาติ ศิลปะการเพิ่มเติมบังคับสัมผัสภายในบ้าง เพิ่มบังคับสัมผัสข้าง外ไปบ้าง หรือเพิ่มสัมผัสอักษรให้ยกย้อนขึ้น มีการเล่นคำหรือเล่นอักษรเป็นพิเศษกว่าปกติ (อนันต์ อุ่นศาสตร์และเนาวรัตน์ อุ่นศาสตร์. ๒๕๑๕ : ๒๔๐)

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางมินมีการใช้กลบทปราကูบ้าง ดังเช่นในเพลงหน้าหวานมีการเล่นอักษร น ในทุกรรค ว่า

“โน่นกนกนวนลวนกนกนองหน้าหวาน หน้าneathนบหนานนื่อนวล
น้องนางแพ้นอน หน้าหวานแวนนีอ่อนองนางนุ่มนวลน่าอน โน่นกนกนวนลวน
นกนกนอง หน้าหวานน่าอนแพนนีอ่อนหนานา

หน้าหวานแพนนีอ่อนองแพนนักหนานนี หนานักหนานนีน่าอนแพน
นีอ่อนหนานา โน่นกแพนนกนีนีอ่อนแพนนีอ่อนหนานา นั่งนิกน่านอนแพนนีอ่อนหนานา
น้องไห่นอนหนานาแพนนีอ่อนนุ่มนอน

น่าอนแพนนีอ่อนน้อยน้องนิดน้องนี น้องนาหนานนีอ่อนองหนานนีบหนาน
แพ้นอน หน้าหวานน้ำหนานนีแพนแพนนีอ่อน ไห่น่าอน น้องน้อยน้องนิดน้องนาหนาน
หน้าหวานน่าอนแพนแพนนีอ่อนนี

หน้าneathนบหนานน่องนั่นแพนนีอ่อนนุ่มนอน หนานานนีแพนน่อนน่องนอง
แพนนีอ่อนนุ่มนี หนานนีน่อนหนานน่องนนองนนองนวนหนานนี นั่งนับนอนนึกหนาน
นักหนานนี หน้าหวานน่องหนานนุ่มนีน่อนหนานา”

(หน้าหวาน)

หรือในเพลงผืนคนของการซ่าคาสุดท้ายของเดลารรคในลักษณะกลบท คือ^๑
สายฯ ไนฯ ไหอยฯ คีฯ ໂໂລฯ ฟรีฯ គីฯ ចាមฯ តាមฯ ឃាមฯ ឈុនฯ ឈុន
ឈុនฯ សនฯ ឈុនฯ វិនฯ វា

“อยากมีเมียสักคนสวย ๆ มีรถด้วยสักคันใหม่ ๆ อย่างมีบ้านสักหลังใหญ่ ๆ ได้ได้ดังใจนับว่าดี ๆ”

อย่างมีมือถือไว้ Hod แต่ห้ามโทรศัพท์ฟรี ๆ มีนาฬิกาข้อมือดี ๆ แล้วอย่างจะมีหวานเพชรลงมา ๆ

อย่างจะมีเงินเป็นล้าน ๆ ให้ชาวบ้านมั่นเด็กหมายมา ๆ ให้แบล็อกใจกันไปตาม ๆ กันที่เกอหมายม่วนราชนฯ

มันซึ้งเป็นแผลความผิด ๆ ยังไม่มีใครนั่นมาสนใจ เพราะว่าธรรมันซึ้งจน ๆ จึงต้องอดทนผ่านไปวัน ๆ

(ผู้คนจน)

หรือในเพลงรักสุดหัวใจ มีการเข้าคำโดยให้ ๒ คำต้นวรรคเข้าคำกับ ๒ คำท้ายวรรคคำต่อคำ หรือให้คำแรกของต้นวรรคเข้าคำกับคำสุดท้ายของวรรคหรือให้ ๒ คำต้นวรรคลับคำกับ ๒ คำท้ายวรรค คือ คิดถึง ซ้ำกับคิดถึง รักซ้ำกับรัก หักใจลับกับใจหัก ห้ามซ้ำกับห้าม ถ่ายสุดลับกับสุดถ่าย งานซ้ำกับงาน ห้ามใจลับกับใจห้าม ใจซ้ำกับใจ รักเดียว ซ้ำกับรักเดียว หญิงใจซ้ำกับหญิงใจ เห็นใจซ้ำกับเห็นใจ เมตตาซ้ำกับเมตตา รักซ้ำกับรัก ช่วฟ้าซ้ำกับช่วฟ้า แก้วตาซ้ำกับแก้วตา เห็นใจซ้ำกับเห็นใจ ว่า

“คิดถึงขอสุดหัวใจคิดถึง รักขอสุดซึ่งสุดหัวใจรัก หักใจคิดถึงสุดห้ามใจหัก ห้ามหักใจรักสุดหักใจห้าม

สวยสุดเลิศเลอเรื่องซุ่ดสวย งามลำสำราญเข้าสุดสวยงาม ห้ามใจไฟฟันนั้น สุดใจห้าม ใจพีวนหวานสุดห้ามหักใจ

รักเดียวคือน้อง ขอบปองรักเดียว หญิงใจไม่เกี่ยวไม่เกี่ยวหญิงใจ เห็นใจพืนคี โปรดคิดเห็นใจ เมตตาเพื่อไว้ขอให้เมตตา

รักขอที่สุด ใจสุดที่รัก ช่วฟ้าที่จักรักขอช่วฟ้า แก้วตาอย่าพลักรักเลยแก้วตา เห็นใจเดินหนานี้กว่านั้นใจ”

(รักสุดหัวใจ)

๒. การเลือกใช้คำ

ในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน มีการเลือกใช้คำที่ทำให้การส่งสารมีประสิทธิภาพ คือ สามารถทำให้ผู้ฟังรู้เรื่องและหรือรู้สาเหตุผลดังนี้

๒.๑ การใช้คำสัมผัส

การใช้คำสัมผัส คือ การใช้คำที่มีเสียงคล้องจองกันย่อหน้าให้เกิดความໄพเราะขึ้น การใช้คำสัมผัสในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมินอาจจำแนกได้ เป็น ๒ ลักษณะดังนี้

๒.๑.๑ การใช้คำสัมผัสสระ

สัมผัสสระ คือ “สัมผัสที่มีเสียงสระ หรือเสียงสระกับตัวสะกดในมาตรฐานเดียวกัน” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, ๒๕๔๖ : ๑๗๖) ในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมินมีการใช้คำสัมผัสสระ ๔ แบบ คือ

๒.๑.๑.๑ การใช้สัมผัสแบบคำคีบหมายถึง การใช้สัมผัสสระสองคำติดกัน เช่น “จะเปรียบสองปองปานกันควรตา” (เปลือง ณ นคร ๒๕๑๓ : ๑๙) การใช้สัมผัสแบบนี้ปรากฏมากในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน ดังตัวอย่าง

“อ้ออยูกันเก็บวินเชิ่นหวาน เหลือเพียงหวานอ้ออยที่เก็บคงอยอ้ออยทุกเวลา”

(หวานอ้ออย) ต. ๑๘๖

“จะเก็บคอกหัวใจไว้ร้อยปีนพวง แทนความห่วงหวง แทนความห่วงใย มากลั้นคอกหัวใจไว้อ้ออย แทนรักจากใจโปรดจงรับไว้นาลั้กคนจน”

(มากลั้นคอกหัวใจ)

“ไปแล้วอย่างน้อຍร้อยหนึ่ง ถ้าไกรไม่ถึงพิมด่าอยู่นวน มนอุตส่าห์น้ำซี่ญถึงบ้าน ขอให้ทุกท่านโปรดมีนา้ใจ”

(มีนา้ใจมาแจก)

**“ใจจริงหดหู่ร้องไห้บ่อร์เซ็นต์ กงจะเป็นเพราะกรรมมากกว่า” จีวิปริศนิค
ธรรมชาติ ต้องกิดมาพิมพ์พิคคน”**

(ใจหดหู่ร้องไห้บ่อร์เซ็นต์)

“ยังไงๆ ปลอกภัยไว้ก่อน ผู้ชายสำคัญเรื่องเพศสัมพันธ์ ถอนอยู่ให้มันแก่
ตาย ดีกว่าโกรธร้ายตายด้วยโรคเออดสมัน”

(น้องกลัวโรคเออดส์)

“ด้วยตาผู้ชายตาอายาด พึงคิดมากเห็นน้องเดินมา นั่งมองข้องตามเป็นมัน คง
ฟันไปไกลอ่าจะท่า กุณหันน้องเป็นเลขเด็ด สามตินส์ อีสินแอ็ด สามตินห้า”

(ผู้ชายตาอายาด)

๒๒.๑.๑.๒ การใช้สัมผัสแบบคำเทียบเคียง หมายถึง การใช้สัมผัสระ
ตามคำชิดกัน เช่น “ขอพูชาดินหน้าใหม่ให้ได้ดันอน” (เปลือง ณ นคร. ๒๕๑๑ : ๑๙) การ
ใช้สัมผัสแบบนี้ปรากฏอยามากในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน ดังต่อไปนี้

“ไม่ลืมไม่ตรีกีดต่อ กัน บ้านดินเปิดจังหวัดสุพรรณ คงมีสักวัน ได้มาอีกหนน”

(จากสองขลางสุพรรณ)

“มันคุ้นกันหรือมีอ้อของเจ้า แลกด้วยความสาวคิดดูให้ดี”

(เสียงสาวเพราะมือถือ)

๒๒.๑.๑.๓ การใช้สัมผัสแบบคำแทรกเคียง หมายถึง การใช้สัมผัสระ
ที่มีคำแทรกกลางหนึ่งคำ เช่น จะเปรียบสองป่องป่านกันตราตา (เปลือง ณ นคร.
๒๕๑๑ : ๑๙) สัมผัสแบบนี้ถือว่าเป็นสัมผัสดีที่ให้ความໄพเราะมาก การใช้สัมผัสแบบนี้
ปรากฏอยามากในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน ดังต่อไปนี้

“พิศหวังรักความมั่นเฝ้าสุดฝืน ต้องมาฟุมเขื่นเพราเดือนอีกคน ถ้าคาดจะมีรัก
อีกสักคน จะไม่ขอรักคนซื่อดีเดือนและคลา”

(เกลี้ยดความและเดือน)

“หัวใจว้าว่าว่าจะเสงขบทาง เมื่อเราได้มานาฬกมนสมิหลา กินนีชื้นเฝ้า ลมพัด
โนยมาทุกที ฉุดฉีหนึบหนาก”

(สมินลาลาก่อน)

“เตียงสนหัวด้วดหัววนพ้อวัพคัช นึกว่าเตียงถูโฉนตร น้องพรีษนเรียกหา กอย
จนเดือนลาฟ้าสาง น้องนางไม่มาอื้สมิหลา ขออาภั่นเออ”

(สมินลาลาก่อน)

“ถึงหลีอแต่ชาน ไม่หวาน ไม่ว่า กลับมันถิดอ้อย จะหวานหรือกร่อยช้ำมัน
จะเนื้อ ใช่พรีกอ้อยที่หวานหวาน ต้องการเพียงໃนเซอ ยังรักเสมอถึงเนอเหตือชาน”

(ชานอ้อย)

“ให้นั้นรู้เชิกสำนักเดียงบ้าน ไอ้หนุ่นก่อสร้าง เมื่อนั้นทึ่นชืบกั้งอ้าย เพราจะฯ
ไม่รักมันต้องอกหักผีนร้าย ผันไม้เป็นจริงกลับอึ่ยผีนร้าย โน่ยอื้น่าอ้าย ๆ เหลือเกิน”

(หนุ่นก่อสร้างกับนางพญาบาล)

“หลุนรักมันลึก ไม่พีกเดยเรอะ เชพคุ่หกอกอาให้เรนดินพ่าน”

(หลุนรักหลุนความ)

“หอมจริงหรือเปล่า สาวบ้านท่านางหอม พื้อยากคอมดอน ว่าหอมแก่ไหน
หากได้คอมดอน พยอมคงหอมชื่นใจ โฉนตรูคอมดูได้ไหน ว่าไงคนดี”

(สาวท่านางหอม)

“เห็นไข่มีน้อยสักหน่อย ได้ไหม อย่าหานหน้าไปเป็นเดือนเป็นปี อย่าทิ้งให้น้องนอนค่อย จนน้อยใจพี่ เป็นเดือนเป็นปีกว่าพ่อจะมา”

(ເຕີຍຄວບຈາກເມືອນ້ອຍ)

๒.๑.๑.๕ การใช้สัมผัสแบบคำแทรกแยก หมายถึง การใช้สัมผัสระทึกๆ ที่มีคำอื่นคั่นกลางสองคำ เช่น “ไม่สนใจเหมือนที่คาดคะเนฟัง” (เปลือง ณ นคร ๒๕๑๑ : ๑๙) การใช้สัมผัสแบบนี้มีปรากฏมากในบทเพลงของคอกหัวข้า นางเมิน ดังตัวอย่าง

“ถึงอ้อยหลือชาแก่เป็นชานอ้อย อย่างนี้อยสักหนด หากที่ได้ขาดงมรษหวานถึงหวานจะน้อยไปหน่อย เพราะอ้อยหลือชา ที่ขึ้นอย่างกัน ถึงแก่ในงานถัก”

(ຫານວ່ອຍ)

“แม่ม่ายถูกสองมีกนของทรีบัง บอกพี่สักครั้ง หากน้องยังไม่มีผู้ได้หมายปอง พี่จะขอของว่าไป”

(ແມ່ນໍາຍຄຸກສອງ)

“ขานเก่าหลอนราให้หื่นเสี้ว ไม่ส่องสาร บกตั้งทรมานให้ดูทึ่งเป็น”

(ຄຸນຮັກຄຸນຄວງ)

“ฉันเริ่มเดินบนถนนสายนี้ ทึ้งที่รู้ดีความพิเศษของร่องรอย เพื่อความแนใจอีกสิ่งหนึ่ง ต้องสืบ เพื่อให้มันรักษาอยู่ให้หายห้องใจ”

(ถนนสายนี้มีความผิดหวังรออยู่)

“ป้องจ่าป้อง กันชาญฤก ป้องก็มีหัวใจ ชึ้งไม่มีเกียรติ อห่านหานแหยิด อห่ารังเกียจ ได้ใหม่ ชาญฤกป้อง ไม่คิดโกรงใจ ภูมิใจถึงจะจากนั้น”

(กันชาญฤกป้อง)

๒.๑.๒. การใช้สัมผัสอักษร

สัมผัสอักษร คือ “สัมผัสพยัญชนะที่มีพยัญชนะด้านตัวเดียวกัน หรือเสียงพ้องกัน” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ : ๒๕๔๖ : ๑๖๔) ในบทเพลงของคอกหัวข้า นางเมินมีการใช้สัมผัสอักษร ๖ แบบ คือ

๒.๑.๒.๑ การใช้สัมผัสแบบคำๆ หมายถึง การใช้สัมผัสอักษรสองคำซึ่กัน เช่น “เหมือนนาโอมໂດ ให้อาลัยล้าน” (เปลือง ณ นคร. ๒๕๑๑ : ๑๙๘) การใช้สัมผัสในลักษณะนี้ปรากฏมากในบทเพลงของคอกหัวข้า นางเมิน ดังตัวอย่าง

“ถนนสายนี้เปลี่ยว เปลี่ยวจนน่าใจหาย เราเดินอยู่เพียงเดียวดาย ขาดหาย ปลายทางมีดม”

(ถนนเดียวดาย)

“เลิกแผนก็พี่บรรลง อหันมาโถงหงอนแก่ก่อนพ่อ ชีวิตจะไม่ยืนยาว เพราะน้ำหน้าไม่ใช่น้ำนม”

(ป้าซ่องไดเพื่อน)

“ซังซันซึ้งในน้ำใจประเสริฐເຄີດນັ້ນ ພິນ້ອງຫາວີນປັດຖຸກນົມ ນັ້ນໄຟກຂອນນໍາໃຈ”

(จากส่งคลังสุพรรณ)

“เข้าของคนก่อนชาทึงไว้ในน้ำ หลาบปีพื้นผ่าน นานจนเกือบพัง ถ้าได้คนดีช่วยชุบໃใจพอกรัง ใจพื้นที่หวังสุดไส้คุ้นใจมีอีกที”

(ปืนไม่มีเชือ)

๒.๑.๒.๒ การใช้สัมผัสแบบคำเทียบคู่ หมายถึง การใช้สัมผัสอักษรตามคำซึ่กัน เช่น “ผุดผ่องผาดพึงพิคพินิจผวง” (เปลือง ณรงค์ ๒๕๑๓ : ๑๙) การใช้สัมผัสแบบนี้ปรากฏขึ้นในบทเพลงของคอกหง้า นางเมิน ดังตัวอย่าง

“มันไม่เจียมตัว ไม่กัดวัวชาจะประชาน ว่าเต่าตัวมีเตี้ยม ไม่เจียมสังหาร กิตไก' ตันต่อต้องคมมาตรฐาน”

(หนุ่มก่อสร้างกับนางพญาล)

“กันสายบ้านพร้าว ไม่ทันหาหรือไร ไม่คิดหากรรมมาอิงไ้อุ่น น้องทันนอน หน่วยงานงาน ลงสารแม่คุณ หรือรอ ไออุ่นจากอ้อมอกใคร”

(สาวบ้านพร้าวหน้าใหม)

“เมื่อมารู้สึกว่าหลุ่มลึกนี้ก็อหลุ่มลวง เมื่อเราหันร่วงลงลึกรู้สึกกีฬาฯ หลุม ลึกหลุ่มรักยกกันกจะเป็นป่าย”

(หลุ่มรักหลุ่มลวง)

“ร่างมันถอด เมื่อชาลีมเรา ไปแล้ว ไม่มีรีเววว่าจะมันรีนดันให้มี เมื่อรักมัน รักกันไว้ให้ขาดหัวใจ เชาลีมเรา เราลีมชาไป กิตถึงทำไม่ให้ใจปวดร้าว”

(เมื่อรักหัวใจขาดหัวใจ)

(รีองมันผ่านไปแล้ว)

“วินานรังห្មราอุ่นกันมา ถึงไม่โ่อ่อเด็กกว่าน้านา อบอุ่นด้วยใจรัก ชากร้าวในเรา ดีกว่าน้านาไม่มีอีกแล้ว”

(วินานรังห្ម)

“คนอ่อนเพียบหวาน กลับพากไม่หวานดังว่า คนอ่อนเพียบซึ่ง กลับนี้ไม่ซึ่งหวานตามตาเขิดงานว่างปล่า โ้อความรักแรกเริมโรยรา”

(มองตาเห็นใจ)

๒.๑.๒.๓ การใช้สัมผัสแบบคำเทียบรถ หมายถึงการใช้สัมผัสอักษร สีคำซิคกัน เช่น “รั่งเตี่ยวโคลเด็คได้หนอนใจไฉน” (เปลือง ณ นคร. ๒๕๑๑ : ๑๙) การใช้สัมผัสแบบนี้ปรากฏมากในบทเพลงของดอกหนัญ นางเมิน ดังต่อไปนี้

“กัดกินก้อนเกลือมันหมดสามชั้น ถูกน้ำสาวไทยเข้าพัฒนา ไม่มีคนคิดความแซน เป็นแฟนสาวไร้ชวนา”

(สาวไทยพัฒนา)

“ถึงฟื้นแล้วเชื่อ ถือหัวเรือจัง ให้ลอดยกวังครัว...โคลเดี่ยวดียวหมาย กำลังพัก เพียงเพื่อผ่าน สะพานกีนมดความหมาย เมื่อเรือข้ามไปแล้ว ไม่กลับมา”

(แค่เพียงทางผ่าน)

“ที่ดินยังมีไม่พอ รืนมีเดินหนอนซังพอมีกัน เซี่ยงกอบโกยโคงกันแม่งกัน (เข้า) รืนมีให้กันตามที่ต้องการ”

(อิกสินปีโลกแทก)

“ขอเชิญคำรักลงบนใจฉัน คำว่ารักนั้นสะอาดสวยงาม คำรักที่ขอเชิญมันสีเขียว
สะอาดสวยงามน่ารื่นรมย์”

(เชิญด้วยเมื่อลับด้วยท้า)

“สมศรีเสียงหวาน เหมือนดาวสีเงิน เหมือนแก้วมีร่องพัง เมื่อมีรอย
แห่งย้อมน้ำอย่างคล่อง”

(สมศรีเสียงหวาน)

“กับความผิดหวังเช็งชาน หัวใจร้าวran เมื่อถูกคนรักหลอกไว้”

(สาวหุ่งหวง)

๒.๑.๒.๔ การใช้สัมผัสแบบคำทบคู่ หมายถึงการใช้สัมผัสอักษร
สองคู่ซึ่ดกัน เช่น “เดียดดวงหัวใจโกรธใจ” (เปลือง ณ นคร. ๒๕๑๓ : ๑๙)
การใช้สัมผัชนิดนี้ปรากฏบ้างในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน ดังตัวอย่าง

“พัวพันแม้มันน่าพาทึ่งเป็น อัญญายาไม่เห็นได้เรื่องอะไร วันทึ่งวันก็ได้แต่เมา
ไม่ให้แนบต่ำนาบล้วนๆ กวนใจ เมษาโนกหางโลงแงะ ยาน โคงเยงก์ไม้อาชิคร”

(พัวพัน)

“ถอนรับว่าขอจากฉันไป ทำให้หัวใจเจียบแห่งรังวัง”

(ไปคุณละทาง)

“ขาวก็ขาวทึ่งสวยงามก็สวยงาม เหมือนดังอาม่าขันน่าจี้ยะ น่าจี้ยะ เอวองท์กรวดกรง
ใจໄล ไม่เห็นใจร่าน่ารักอย่างนี้ยะ เอวบานท่าทางเซ็กซี่ (ช้ำ) ออย่างน้องอย่างนี้ ขอบ
เดียะ ขอบเดียะ”

(ขอบเดียะ)

“ສາວມຸຄລິນ ຈຶ່ມຄົ້ນ ໄນເກາ ສາວບ້ານທ່ານສາ ພຣີມພຣາເຄີດໂຄນ ຈະຮື່ມງ່າ”

(ສາວມຸຄລິນ) (ແກ່ເອກະພັນ ຂະຫຼວງວຽງຈັນ)

ພົມ ດົງ ດົງ ດົງ

๒.๑.๒.๕ การใช้สัมผัสแบบคำແທຮກູ່ หมายถึง การใช้สัมผัสອັກນຽມທີ່ມີຄຳກັ່ນໜຶ່ງຄຳເກົ່ານໍາ “ດັ່ງເຖິງດັ່ງວັນເດືອນປະເທດໄຍວ່າໃຈ” (ເປົ້າລົ້ງ ແລ້ວ ນົກ. ໨໔ໝາ : ໭໙) ในบทเพลงของດອກຫຼັກໍ້າ ນາງເມີນມີການໃຊ້ສັນພັບແນບນີ້ນັກ ດັ່ງຕົວອ່ານ :

“ຊາຫອອກໄທ້ຂອງເດີນຄົງຢ່າຍຍາຍ ເຫັນໄໝ້ມີໃຫ້ໃຈໃຫຍ່ກວາງ”

(ຫຼຸມຮັກຫຼຸມລາວ) (ແກ່ເອກະພັນ ຂະຫຼວງວຽງຈັນ)

ພົມ ດົງ ດົງ ດົງ

“ກໍາວ່າຄານຕ້ອງຄານໃຫ້ກ້ວ້າ ດັການໄຟ້ກ້ວ້ານັ້ນກີກົນກົງຄົງຄານ”

(ກໍາວ່າຄານ) (ແກ່ເອກະພັນ ຂະຫຼວງວຽງຈັນ)

ພົມ ດົງ ດົງ

“ສາວໄກຍຫຼຸກນີ້ມີການສຶກໝາ ອອຍໝານ້າອ້ອຍຕາ ອູ້ໃນສັງຄນ”

(ສາວໄກຍຫຼຸກ) (ແກ່ເອກະພັນ ຂະຫຼວງວຽງຈັນ)

ພົມ ດົງ ດົງ

“ຂອນໄທ້ເຫັນຄາງໝາພຣະພຣານຈົກ ເຕື່ອນລົງທຸກທີປະເທດສີໄກບໍ”

(ເຕື່ອນສາວພຣະນີອົດືອ) (ແກ່ເອກະພັນ ຂະຫຼວງວຽງຈັນ)

ພົມ ດົງ ດົງ

“ກໍາໄນນີ້ອັນປ້ອນ ໄນບ້ອນມີແກ່ນ ນີ້ອັນຕ້ອນນີ້ອັນພັດນີ້ແກ່ນກັນນາຕັ້ງນານ”

(ກໍາໄນ) (ເປົ້າລົ້ງ ແລ້ວ ນົກ. ໨໔ໝາ : ໭໙) (ແກ່ເອກະພັນ ຂະຫຼວງວຽງຈັນ)

ພົມ ດົງ ດົງ ດົງ ດົງ

“ໜໍານຳນ້ອຍຄອຍນ້ອຍມາສອງປຶກວ່າ ນີ້ອັນນາງບ້ານນາໄມ່ມາສັກທນ”

(ໜໍານຳນ້ອຍຄອຍນ້ອງ) (ແກ່ເອກະພັນ ຂະຫຼວງວຽງຈັນ)

“ขอรอเวลาหน้าที่เข้าห้อง ส่วนฉันนั่งรอน้ำที่ทางห้องอยู่ ฟูกอ่อนหมอนอุ่น
ห้อมกรุ่นเนื้อก้อย ขอถูช้อนกอแยกฟักอยอนดี”

(นาทีระทม)

๒.๑.๒.๖ การใช้สัมผัสแบบคำแท้กรถฯ หมายถึง การใช้สัมผัส

อักษร โดยมีคำอื่นคั่นกลางสองคำ เช่น “สักคำน้อยนี้ให้ແໜງຮະວັງໂສຕ” (ເປື້ອງ
ນ นคร. ๒๕๑๕ : ๑๙) ในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมินมีการใช้สัมผัสแบบนี้บ้าง
ดังตัวอย่าง

“ต้องทนอาหน่อຍຄ່ອຍໃໄອ ຕອນນີ້ເກຮັງ ກລັ້ນຮອຈະກັນນາ”

(ໄປຄນະທາງ)

“ກໍວ່າຄນຕ້ອງຄນບ່ອຍ ຖ ຄນນິດຄນຫນ່ອຍ ໄນ່ຄ່ອຍໄດ້ຜລ ຕ້ອງຄນໃຫ້ຫນັກຮູ້ຈັກ
ຫ້ວີ ຄນທີສອງທີ່ມີເຖິງຄນ ອຍາກເປັນຄນຕ້ອງຄນໃຫ້ກ່ວ່າ ດ້ວຍມັນຫັກແກຕ້ວາເປັນຄນ”

(ຄໍວາຄນ)

“ກໍໄໄດ້ ຖ ໄໄເຄີດ ອະ ໄຮະເກີດມັນຍ່ອມເກີດຂຶ້ນ ໄດ້ ທັກໜ້ານໃຈອ່ານັ້ນໄປເກົ່າ
ໂຄກ ຜູ້ໜູ້ງົງທີ່ໂຄກໜັງມີມາກມາຍ”

(ໄມ່ດຶງກັບຕາຍ)

“ໜໍານຳອ່ອຍຄອຍນ້ອງວິນຫອນທີ່ກ່າວ ບ ທີ່ສອງຮຽນຄ່ອຍກັນນາ ດ້ວຍໜຳອັງພິດຫວັງ
ຕ້ອງຫລັ່ງນໍ້າຕາ ກິດຄົງໜໍານາ ວິນຫອງຂອງຮາ”

(ໜໍານຳອ່ອຍຄອຍນ້ອງ)

“พี่เหมือนสะพานให้เรือผ่านไป พนชาอกนใหม่ที่เรอหมายตา กับพี่ก้าว
เหมือนรัก ที่เก็บพักค่าตา”

(แค่เพียงทางผ่าน)

๒.๓ การใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม

ก็การใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับความหมายเดิม กล่าว คือ ความหมายเดิมของคำ ๆ นั้น มีความหมายร้ายแสบ้นมาใช้ในความหมายที่ดี เช่น ดีเป็นข้า (ดีมาก) รายจิบหาย(รายมาก) สายวายร้าย(สายมาก) ฯลฯ การใช้คำในลักษณะนี้ทำให้ผู้ฟังเกิดความงงนต้องคิดก่อนจะเข้าใจได้ ซึ่งเป็นกลวิธีการใช้คำที่น่าสนใจที่สุด หนึ่งในบทเพลงของคอกหอย นางเมินมีการใช้กลวิธีแบบนี้บ้าง ด้วยย่างเข่น

ดีใจตายโหง (ดีใจที่สุด ดีใจจริง ๆ) รักเหมือนอีโก้งโถง (รักมากเหลือเกิน
รักเหมือนจะตุ้งหัวลง รักหัวปักหัวป่า) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ไห้น้องรักพี่สักเท่าที่เล็บ ชี้เล็บก็พอ แก่นพี่ก็ดีใจตายโหง ถึงคัวพี่นีรักน้อง
เหมือนอีโก้งโถง ดีใจตายโหง ถ้าน้องมดตา”

(รักเท่าที่เล็บ)

สายอาฆาต (สายเหลือเกิน สายมากจริงๆ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“อยู่ดทันนหรือว่าหนองหอย น้องสายหอรอยหาอสายอาฆาต”

(อยู่ดทันนหรือว่าหนองหอย น้องสายหอรอยหาอสายอาฆาต)

สายเมล่อ (สายจริง) คนเมล่อไอ้ไฟร (คนอะไร์ก็ไม่รู้) ดังปรากฏในบทเพลง
ที่ว่า

“**กาน ไอ้ไทรสวยเมอ้อ สวยชิงๆ นະนก คณเมอ้อๆ ไอ้ไทร**”

(สวยเมล่อ)

สวยอี้ต้ายโหน (สวยะไรอย่างนี้ สวยจะตายไป) **คณเปรต ไอ้ไทร** (คณอะไรก์ไม้รื้ว) **สวยอ่าย่าให้เหงง** (สวยอย่าให้พุดเลย) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“**สวยอี้ต้ายโหน คณเปรต ไอ้ไทร สวยอี้ต้ายโหน สวยชนบอกไม่ถูก ญูกของ**

น้องก์ได้ง มนหวานแก้มขาวปากแดง สวยอ่าย่าให้เหงงสวยอี้ต้ายโหน”

(สวยอี้ต้ายโหน)

ช่างงานเหลือเหตุ (ช่างงานเหลือเกิน) **คณเปรต ไอ้ไทร** (คณอะไรก์ไม้รื้ว ใช้ที่
งานพรมค์นี้ (ทำไม่ที่งานอย่างนี้ งานจริงๆ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“**น้องช่างงานเหลือเหตุ คณเปรต ไอ้ไทร ใช้ที่งานพรมค์นี้**”

(งานเอาพรีอ)

โก้เป็นบ้า (โก้เหลือเกิน โก้จริงๆ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“**ทุษกรูเงินเดือนก็ดี สองขันทุกปีจริง ใหม ครูชผูกไก่กุยครูดู ก็ เห็นแล้ว
ไอ้โอมเหมโน้ก็เป็นบ้า การ โรงแต่งตัวน้อมแม่น อ่าคิดมานเอ็มให้เสียวล่า**”

(หนูขอบครู)

“**ช้างหึ่ง แดก แดกหึ่ง แดกหึ่ง ช้างหึ่ง แดก แดกหึ่ง แดกหึ่ง**”

แดกหึ่ง (แดกมาก แดกหึ่งตัว) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“**นหวนแพชรสร้อยทอง ไอ้ชไม่ต้องรำพึง อะก ได้สักกีสลึง ได้ไว้แดกหึ่ง ไว/
หึ่งตัว**”

(คำหารอย)

๒.๔ การใช้คำพวน

คำพวน คือ คำที่พูดพวนกลับได้ เช่น ศักดิ์อิฐ พวนเป็น ศักดิ์อก (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, ๒๕๔๖ : ๒๔๕) การใช้คำพวนก่อให้เกิดความไม่สงบ นำสันใจเข้าหรือทำให้สุภาพเข้า

ในบทเพลงของคอกหัวข้าราชการเมิน มีการใช้คำพวนที่เหมาะสมกับบริบท ปรากฏข้างต้นด้วยต่อไปนี้

“เสื่อขาว (พวนเป็นสาดเบื้อง) เครื่องนอน (พวนเป็น กรอกเบื้อง) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“เสื่อเยยกเสื่อนาก พี่มีแต่สากไม่มีครก เครื่อเยยกเครื่อนาก น้องมีแต่กรกไม่มีสาก จะกินตำแหน่งถูกลำนาก (ช้ำ) น้องไม่มีสากมีแต่กรก”

เครื่อเยยกเครื่อนาก น้องมีแต่กรกไม่มีสาก เสื่อเยยกเสื่อนาก พี่มีแต่สากไม่ได้โภก ผุดจริง ๆ ไม่ใช่คลอก (ช้ำ) พี่ไม่มีครกมีแต่สาก”

(สาดเบื้อง)

แหงหวา (พวนเป็น ตาเหวง) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“คงไม่ก็ไม่ใช่นั่งไม แตงกวาก็ไม่ใช่นั่งกว่า แตงหวานั้นก็อจะไร เด็ก ๆ หัวเราะชอบใจ ๆ ต่างตอบไว ๆ ว่า “แตงหวา”

(ตาเหวง)

ไข้ม่ำหม่อง (พวนเป็น ข่องแต่เม่าย ๑๖๘ เป็นห่วงแม่นาย) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“หืนแม่เมยแล้วมันไข้แม่หน่อง ถึงกินชาดองกะซัง ไม่หายแม่เมย่าตานเดียว
ทีกอช่วงได้ เท็นใจเด็ดแม่มาก อช่ากปถ่องให้ตายเพรอะไห้แม่หน่อง”

(ไข้แม่หน่อง) (ไข้แม่หน่อง)

พิกันกอ (ผู้เป็น พอกันที) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“พอกันที ๆ ๆ ไอเพื่อนแบบนี้ เท็นจะ พิกันกอ บอกยิมแค่สองสามวัน นี่มัน
เป็นเดือน ไอเพื่อนกำมะลอ เรากุดส่าท่าให้มีดายเปียชร์ (เข้า) มันค่าญเย็บถึงวัดชาร์แล้ว
หนอ พอกันที ๆ ๆ ไอเพื่อนแบบนี้เท็นจะพิกันกอ”

(พอกันที)

หวานแสร์ (ผู้เป็น หวานนาน) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“เมียกะแข่งให้ตายทุกวัน อชูไประกะมันมีแต่รำคาญ ทำอะไรก็ไม่ดันดัด เมีย
มันอึดอัดขัดในนานาน หวานแสร์ หวานนนาน (เข้า) ต้องกรามงานกว่าหมดเรอ”

(อชูไประเวร)

หนันหน่อ (ผู้เป็นหนอนหนัน) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“หนันหน่อ หนันหน่อ แปลว่าหมอนหนัน พูดได้ทุกวันๆ ก็อันนั้นอยู่”

(หนอนหนัน)

(หนอนหนัน)

หลือเต่เดือ (ผู้เป็น หลือเต่เดือ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“หล่อหนึ้นกินไม่ได้ ผู้ชายที่หล่อแต่เดือ น้องกลัวจะต้องกินเกลือ หล่อแต่เดือ ฉีดบีชอริง ๆ”

(หล่อ กินไม่ได้)

๒.๕ การใช้คำ ๒ แ Engl นุน

คำ ๒ แ Engl นุน คือ คำที่มี ๒ ความหมาย ความหมายแรกเป็นความหมายตรง ความหมายที่ ๒ เป็นความหมายที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ การใช้คำ ๒ แ Engl นุน จะช่วยลด ความหยาบชันและเดียวกันก็ถือให้เกิดอารมณ์ขันได้ง่าย

ในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมินมีการใช้คำ ๒ แ Engl นุน ซึ่งช่วยลดความ หยาบชันและเดียวกันก็ถือให้เกิดอารมณ์ขันในบริบทที่เหมาะสมอย่างคำ ดังตัวอย่างเช่น

ใหญ่ (ใหญ่ มีอำนาจ องชาติใหญ่) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“เป็นผู้ใหญ่อ่อนพิงแน่ใจ ว่านี่เป็นผู้ใหญ่แล้วจะใหญ่นะพี่บังคนเมียบ่นนานาน ว่าผู้ใหญ่บ้านท่าดอกดีปีดี กำนั้นเมียก็รำคาญ(ช้ำ) เมียบ่นนานานว่าท่าดอกดีปีดี”

(ใหญ่แต่ช้ำ)

ของน้อง ของแท้ที่คุณแม่ให้น้า (ของของน้อง ของที่แท้ ของที่แม่นอบให้ โนนี) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ของน้องมันเป็นของแท้ที่คุณแม่ให้มานานนี้ รับรองว่าของน้อของดี ของแท้ นะที่คุณแม่ให้น้า”

(ของน้องของดี)

มะเขือไฟ (มะเขือที่เผาไฟ องชาติที่อ่อนศ้า) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ไกรว่าซังไง ไม่ต้อง ไม่เรื่อง ไม่ต้อง ไม่เรื่องเรื่องมะเรือผาไฟ หากสินด้าซัง
แข็งแรง ไม่ต้องระวัง ไม่ต้องลงสั้น หากสินด้าซังนี้ไฟ ว่างได้อีก ไกดังหัวายกิโล”

(๖๐ ยังมีไฟ)

สมบัติติดตัว (สิ่งที่ติดตัวมา โายนี) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“รักพี่ที่ต้องเลิกไฟ เลิกไฟไม่ได้นองต้องเลิกกับผ้า ผ้าไฟมันแรงจริง ๆ เมื่อ
มันเข้าสิงแล้วช่างน่ากลัว ทำให้ผู้หญิงต้องยอมทิ้งผ้า สมบัติติดตัวแม่ทุนหัวหังชาญได้”

(รักพี่ต้องเลิกไฟ)

ลูกเกย (ลูกอันเป็นที่รัก องคชาติ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ว่าซังไง ไออีเก่ง ไออีตู่ นั้นจะมีกูเมื่อ ไหร่กันน้อง ปืนคึ่งจะเหมือนแกย นอนคลำ
ลูกเกยเหมือนแกยรับรอง”

(ลุงห้องแกยแน่จริง ๆ)

ดื่มนนทุกคน (ดื่มนนทุกคน มีเพศสัมพันธ์กับภารยาทุกคน) ดังปรากฏใน
บทเพลงที่ว่า

“ดูอย่างลุงห้องเป็นไร ถึงแก่ซังไงก็ซังสุดชืน เพราแแกดื่มนนทุกคน แกจึงสุด
ชื่นทัน ใหม่บรรเลง”

(ป้าซองได้เพื่อน)

แอบไปรำ (แอบไปรำวะ แอบไปมีเพศสัมพันธ์) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ຖຸກຫ້ອມກ່ອງຕ້ອງໄປໄກນ ເພີ່ແຕ່ງໆນາໃຫມ່ເກົກແບນໄປປ່ານ”

(ຮ່ວງງານແຕ່ງ)

ຫອຍໂຈ່ງ (ຫອຍໂຈ່ງ ໂຍນີ) ດັ່ງປະກູດໃນບັຫພັບລົງທີ່ວ່າ

“ສາວຄລອງຫອຍໂຈ່ງ ນຸ່ງກະໂປ່ງສັ້ນຈັງ ຂັນ ຈັນຊົງຂອໃຫ້ຮັວງ ເວລາຂະນິ້ນ
ຂອໃຫ້ຮັວງຫອຍໂຈ່ງ”

(ສາວຄລອງຫອຍໂຈ່ງ)

ຂອງສໍາຄັນ (ຂອງທີ່ສໍາຄັນ ໂຍນີ ກາຣ່ວ່ມເພດ) ດັ່ງປະກູດໃນບັຫພັບລົງທີ່ວ່າ

“ດີນຮັດລຶກກັນຊົງ ຫຼື ໄນເອົາສັກສິ່ງເຊື້ອເດີດແຈ່ນຈັນກົດ ແກ້ວແຫວນເຈີນກອງຍົກໄກໃໝ່
ນັ້ນໜັດ ກັ້ນຮູອກັ້ນຮູດ ໄນເອົາກັ້ນນັ້ນ ພອກໄດ້ສິ່ງເຊີຍກີ່ອນນັ້ນ ເພຣະພີ່ອັນຊົ່ວໂລງ
ສໍາຄັນ”

(ຂອງສໍາຄັນ)

ຫາດ (ຫາດທ່າຍ ໂຍນີ) ຫ້ວເຮືອ (ຫ້ວເຮືອ ອົງກາຫາຕີ) ດັ່ງປະກູດໃນບັຫພັບລົງທີ່ວ່າ

“ພີ່ເກມືອນເຮືອລອຍລ່ວງ ອຍາກມາຕອງເກຍຫາດ ຫາດຄົງຂາວສະອາດສາວຫາດໄຫຍ່
ດັ່ນຮູອພີ່ມີບຸງ ໄດ້ມາກັນຫຼັກຫາດ ຮາດນີ້ກັ້ນຫາດໄມ້ໄປໄກນ ຊິ້ນພີ່ໄມ້ກລ້ວ ກົ່ວໂທໃຫ້ເຂົ້ອ
ຮັບຮອງຫົວ(ເຮືອ) ຂອງພີ່ໄຫຍ່”

(ສາວຫາດໄຫຍ່)

ຟິນ (ຟິນ ກະທຳຊ່າເຮົາ ພາໄປ່ວ່ມເພດ) ດັ່ງປະກູດໃນບັຫພັບລົງທີ່ວ່າ

“ไม่ได้เห็นหน้าแม่เมื่อย ใจวุ่นวายสมองมึนงง กด้าอุบต อะอาไปฟัน กด้า พ่อกำนันจะฟันโภมยง”

(รักแม่เม่ายลูกติด)

ดอกบัว (ดอกบัว อก) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ได้แต่ยืนช่องมองน้องชั่งร้าว ก็ยัง ได้เห็นดอกบัว นอนบังใบ”

(สาวหาดใหญ่)

ผัวปล้ำกันเดียว (สามีพยาภานทำกิจนั้น ๆ อยู่คนเดียว สามีกระทำการร่วม เพศอยู่ฝ่ายเดียวโดยที่ภรรยาไม่ร่วมด้วย) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“มีอนอนนายให้ผัวทำ ให้ผัวปล้ำกันเดียว ผัวหนนือขะแนยเม่งงามอน เมีย นอนก่านเดียว ผัวปล้ำกันเดียว คนเดียวชนหมดเรี่ยวหมดแรง”

(ปล้ำกันเดียว)

ช่วยปล้ำกันสองคน (สามีกับภรรยาต่างร่วมใจกระทำการนั้น ๆ ร่วมกัน สามี กับภรรยาต่างร่วมใจกันกระทำการร่วมเพศร่วมกัน) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“มีขอแต่นอนให้ผัวทำ ให้ผัวปล้ำกันแมลงทุกวัน ทุกคืนต้องเสื้อกัน ปล้ำ ชนหมดแรง ช่วยผัวเด็ดแก้มแดง ช่วยทำ ช่วยปล้ำกันสองคน”

(ปล้ำกันเดียว)

พายเรือฝ่าสายนำเชี่ยว (พยาภานพายเรือฝ่าสายนำที่เชี่ยว ประกอบกิจด้วย มนานะ ประกอบกิจด้วยมนานะ) เรือล่ม (เรือล่ม เรือจน หมดแรง หมดกำลัง สำเร็จกิจ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“มีอยากรบกันไม่รู้พยายาม เรือฟ้าสายน้ำเที่ยว ไห้นผัวดองกัดก้ามเม่นงาม
งอน เมื่อชินนอนก่านเดียว เรือคงอ่อนแพนเรือ น้ำก็เรื้อริ่วพีกหนดแรง”
(ป้ากนเดียว)

ไม่อ่อ (ไม่อ่อ องคชาติ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“หลวงหอุบแกหอุบแต่ก่อ ส่วนไม้ออแกไม่หอุบ”

(หลวงหอุบ)

หมายเข็นไขเข็น (เคย (กะปี) จีนราคาก ไข่เข็นราคาก โภนีตีนตัว องคชาติตีนตัว)
ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“พออยู่ได้มันน่าจะพอ (ช้า) ไม่รู้คาดอ กันไปถึงไห้น ชั้นเงินเดือนพ่อค้าโต
ไร่ทั้ง ไร่ไม่รีเข็นไข่ กันจนรับกรรมต่อไป (ช้า) หังเลยหังไข่หมันเข็นเอาๆ”

(กูว่าไปไม่รอด)

นกเข้าไม่ยอมกู (นกเข้าไม่ยอมเข้นกู ชงคชาติไม่ยอมคืนตัว องคชาติไม่
แจ้งตัว) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ยิ่งอยู่นานหัวล้าน ไม่สำกัญ (ช้า) แต่กลัวนกเขามันจะไม่ยอมกู”

(พันไปปีหนึ่งเล่า) (พันไปปีหนึ่งเล่า)

ไข่พีซังไม่ตาย (พีไข่ (พีที่รือไข่) ยังไม่ตาย องคชาติยังคืนตัว องคชาติยัง
แจ้งตัว) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“พี่ไช่ย์ไทนหวานนี้ น้องคงอยู่ข้างกันมาบ้านหนาช น้องนอนคิดถึงไช่ย์ กิตถึงหัวใจพี่ไม่กลับมาเด่งกันปืน ด้วยหากไช่ย์พี่นั้นยังไม่ตาย”

(คิดถึงพี่ไช่ย์)

หยับໂທຍ່ງ (หยับขึ้นลง กระดกขึ้นลง การร่วมเพศ) ดังปรากฏในบทเพลง ที่ว่า

“รักน้องเก็ตต้องมากอ รักจริงกะนีมาขอชีพี รักกันหนานแล้วพาภันหนี นั่นบัน ไม่ดีพี่เข้าอย่าทำ ถ้ายังอิษุกิตท่องก่อนแต่ง ชาวบ้านอี้แหลง หัวเราะเยาะช้ำ พี่เข้าอย่า มาเขี้ยว ชวนน้องหยับໂທຍ່ง ไม่เอาไม่ทำ”

(รักน้องต้องมากอ)

ห้องพูน (น้องที่รื่อพูน น้องที่อวะยะเพศพูน ภรรยา) ดังปรากฏในบทเพลง ที่ว่า

“ซิงหมอนหนัน ไม่ต้องหุดถึง กลัวเมียที่หนึ่งพ่อเข้าประถีบ ต่อหน้าพื่อนหนอ กำหนดสิ่งดัง แต่พอลับกลังหัวชูกหัวชุน พี่ได้มีอกหันบ่าวบุญ ไม่กตัวน้องพูนแล้วจะกลัว ไกร”

(กลัวเมียผิดตรงไหน)

ชักเข้าหว่างขา (ชักเข้าระหว่างขา ไดนามเป็นของคน ยืดนามเป็นของคน ในที่สุดคนก็ได้สภาพผู้ชายเต็ยอง) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“แม่สือนั่นแหละตัวดี เป็นตัวที่น่ากลัวน่ากรง แม่สือชักไปชักมา ชักเข้า หว่างขาของแม่สือเอง”

(แม่สือตัวดี)

อยู่บน (อยู่บน มีอำนาจกว่า ในการร่วมประเวณีกรรมยาอยู่บนสามี) อยู่ใต้ (อยู่ใต้ มีอำนาจน้อยกว่า ในการร่วมประเวณีสามีอยู่ใต้กรรม) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ไม่เม่นอยาเมียช้ำ จะดูจะด่าหัง ใจชุบแลย ยอมให้น้องอยู่บนพี่ได้ พี่ยอมอยู่ได้รับใช้กรรมชาย พี่จะจะไม่บังอาจ อำนาจเด็ดขาดยกให้น้องเลย”

การบ้าน (การบ้าน งานบ้าน การร่วมประเวณี การมีเพศสัมพันธ์) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“มนถอะ ๆ สารุ่นแคจะเข้าถืออนงคราญ เกิดมาอ่าตายเสียเปล่า อ่าให้กร เช่าว่าราชนักาน พ่อแม่เกยมีประสาการณ์ จะสอนการบ้านให่อง”

(รักรุ่นเดอะ)

ขอที่ ๑ (ขอที่ ๑ ขอเสียที่ເຄອະ พວเสียที่ເຄອະ ขอນີ້ເພັດສັນພັນຮ່າສັກຄັ້ງເຄອະ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“เป็นฤกต ໄກອູ້ໃນກຳພົວ ພັຈະ ໄມດື່ອນໃຫ່ປະບົນ ເນີດື່ອນທີ່ເບີກນາ ຂອຮັບຮອງ ວ່ານັ້ນຫັ້ງອູ້ກ່ຽນ ດັ່ງໄວ່ ກິນນີ້ ຊົກທີ່ ຂອທີ່ ມີເມີຍທີ່ ກ່າວພາອົນມີເມີຍທີ່ ກ່າວພາ”

(ເມີຍທີ່ເກາຮພ)

ดอสัน (ชื่อคนมากจากภาษาอังกฤษ “Jack Dowson” องชาติสั้น) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“พนมันหล่อเหมือนแข็งดองดั้น (ชา) มนต์เรียกทั่งมัน ไม่เข้ากันเลย”

(ห้ามเรียกเท่ง)

จันปีน (จันปีน จันองคชาติ) กำด้านปีน (กำด้านปีน กำองคชาติ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“คืนนี้พอดังฟื้บ ทำท่าหลับ ๆ ตื่น ๆ ไม่ฟันกึ่งตะเภา วันแพลงเอามือจันปีน ไลอิงผู้หอยิงกันได เรือตกใจชนหน้าตาตีน พ่อรักสีกิจหายใจกว่า เพราะมือยัง กำด้านปีน”

(หลับ ๆ ตื่น ๆ)

ไข (ซึ่คน องคชาติ พิษร้ายของไอ้เณรไข คือพิษร้ายของนายไขหรือพิษร้ายขององคชาติ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ผู้หอยิงจะห้องไม่ได ถ้าไม่ถูกพิษร้ายของ ไอ้เณรไข”

(เจาใช่น้อง)

ของดี (ของดี อวัยะเพศ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“นั่งช้างแต่ ชิงอยู่ยิ่งแก่จะทำไวน ชาตินี้ ไม่สอนมีครู่ ไม่รู้เกิดมาทำไว้ บนเสียงด้วย ก็เกิดมาชาตินี้ ปล่อยให้ของดีถูกอาพาไฟ”

(จะอยู่ให้แก่จะทำไว)

สองที (สองครั้ง ร่วมรักสองครั้ง) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“กรุ๊โอดสั่งนักสั่งหนา แกกสั่งว่าจ่าไร์ไอ้กิด อายครูไม่รู้วิชา อายกรรมยานกว่า
มันพิด เมื่อไหร่ถูกมันจะมี(ช้า) อายั่งน้อดกินนี้สองทีไอีกิด”

(พิทิดพิที)

ถูกกระพรวน (ลูกกระพรวน ลูกอัณฑะ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ไอ้อุ๊กกระพรวนก็การตัดทิ้ง แบปลงเพศเป็นทากูิงสีียังดีกว่า”

(ไม่มีพิม)

๒.๖ การใช้คำเลียนเสียง

คือการใช้คำที่เลียนเสียงสิ่งต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกร่วมได้ง่ายขึ้น ใน
บทเพลงของดอกหญ้า นางมิน มีการใช้คำเลียนเสียงบ้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ปูน ๆ (เลียนเสียงหวุดรถไฟ) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ถ้ารายชื่นมานมื่อไหร่ จะชี้รถไฟอวดแม่โขนตร เปิดหวุดเสียงปูน ๆ ให้แม่
เนื้ออุ่นต้องหันมาดู”

(ไม่รายเดียวไป)

อั้ดโต้ย อั้ดโตย อั้ดโต้ย (เลียนเสียงอุทานด้วยความเจ็บปวด) ดังปรากฏในบท
เพลงที่ว่า

“อั้ดโต้ย อั้ดโตย อั้ดโต้ย อั้ดโตย อั้ดโตย เจ็บโอบเจ็บแพด ชาติหมันเจ็บ
แพดใจ ไม่มีใครพันแพด ไม่มีคนช่วยทำแพด เห็นทีจะแยกแพดมันระบบ”

(เจ็บแพดใจ)

หลัก (เลียนเสียงของตก) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ไม่ใช่พ่อตัวตามาฯ ญอีโคดแทงซ้าให้หล่นดังพลอก”

(แก้นี้ต้องจำรำ)

ต่อง (เลียนเสียงหลังกระทนพื้น) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ซังหลังดังต่อง เมื่อรู้ว่าน้อดংডং แต่งกับลูกเด็ก ก้าวใจพีชันอิน”

(พีแห่วงหมุดหวัง)

เท่งม่ง เท่งม่ง เท่งม่ง ปีะ ม่งเท่ง ปีะเท่งม่ง (เลียนเสียงกล่องยาว) ดังปรากฏ
ในบทเพลงที่ว่า

“เท่งม่ง เท่งม่ง เท่งม่ง ปีะ รำวงสนุกเชยา ปีะม่งเท่งปีะเท่งม่ง (ช้ำ) เรามารำวง
ในวันวิวาห์”

(รำวงวันวิวาห์)

หือกหิว (เลียนเสียงคนพัด) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ได้ดันลำพูเดี่ยวนี้ ไม่มีรำໄพ นานั่งฟังสึงสำนียงคำไฟ” หือกหิววังหวานเมื่อ
คนพัดผ่าน”

(รำพิงถึงรำໄพ)

กระซู่วี (เลียนเสียงนกหัวขาว) ดังปรากฏในบทเพลงที่ว่า

“ชุมชนพลิน อิ่งพลินอิ่งคุ เสียงกระซู่วัดเทว่นเววนา”

จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่ริม ตำบลแม่ริม หมู่ที่ ๑๔ บ้านท่าแพ (ชมสวนสัตว์)

แพ็ค (เลียนเสียงของตอก) ดังปีรากฎในบทเพลงที่ว่า

“ให้ยกเมืองไว้วิมอ ไม่มีมันแข่งแพ็ค ภูอืดบันให้ซักแซ็ก ให้พัดด้วยกังลงได้ฉุน”

(เสียงดังเดิม) ให้ยกเมืองไว้วิมอ ไม่มีมันแข่งแพ็ค ภูอืดบันให้ซักแซ็ก ให้พัดด้วยกังลงได้ฉุน (เสียงดังเดิม)

๒.๑ การใช้คำอุทานเสริมนบท

คือ การใช้คำที่เสริมขึ้นมาเพื่อช่วยให้การพูดมีจังหวะ มีความสมดุลขึ้น ขณะเดียวกันก็ถือให้เกิดอารมณ์ขึ้น คำที่เสริมขึ้นมาเป็นคำที่ไม่มีความหมาย ในบทเพลง ของคอกหัวใจน้ำเงิน มีการใช้คำอุทานเสริมนบทประกอบบ้าง โดยเฉพาะในเพลงงาน กนใหญ่ ที่ว่า (คำที่พิมพ์ตัวหนาเป็นคำอุทานเสริมนบท)

“งานคนใหญ่ ๆ ไกร ๆ ขอบมา ยั่นกอผู้ว่า ป้าหลัดป้าแพ้อด ทั้งผู้ใหญ่กำนัน สารวัด ผู้ช่วยผู้ช่วย แต่งงานเราไม่มีไกรนา (ช้ำ) แซ่บรองผู้ว่า ก็ไม่นามไม่เมมด”

งานคนจนทุกคนมีนหน้า ไม่ก่ออย่างกามา ไม่หรูหารหรูหารด เชิญแล้วกีบั้ง ไม่มาก ไม่เคยหึ่งหน้า ผู้ดูแกะแกะ ตามหน้าว้าวานานาเสียง (ช้ำ) ไม่ต้องมูลึงกู ไม่เดือกไม่แอด

งานคนใหญ่ๆ ไม่ระดับ การต้อนรับกีสมเกียรติสมเกด เช้ากางได้หน้าได้ตา แซกหรือที่มาลีวนผู้ดูผู้ดู งานคนจนมีแต่กันนี้มา (ช้ำ) เมนเหล้าหวานแล้วกางหลา กางแพ้อด

งานคนใหญ่ไม่ต้องกลัวชาดทุน เพราะเขากำบุญกันเป็นพันเป็นแพด อย่างน้ออ ๆ หัวรือยเปี๊ยะๆ เช้ากางรับและกำไรกันพรด งานคนจนช่วงห้าสิบนาท (ช้ำ) มันนำอนาคตอันนี้จะแนด”

(งานคนใหญ่)

๒.๙ การเคียงค้ำ

ก็อ การนำคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือต่างกันมาอยู่คู่เคียงกัน ซึ่งทำให้ความหมายอ่อนลงหรือชัดเจนขึ้นจะเดียวกันก็ถือให้เกิดความໄพเราะขึ้น การเคียงค้ำปรากฏมากในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน ดังตัวอย่างเช่น

สายหู หยดย้อย เช่น

“จะซื้อตุ้มนุ้ง ให้สวางหูหยดย้อย พี่จะซื้อกรร้อย ใจที่เส้นไหอยู่ๆ”

(กล่อ้มเมีย)

รุ่งเรือง วีโอล แสงสี เช่น

“จ้าไปได้ดีมีสุข ทุกข์อันใดคลาย ใจไม่ส่งฟ้า อดทนนานอกบ้าน กวีอีเพลิน เมืองกรุง รุ่งเรืองวีโอล แสงสีช่วงใจ อีส้าวบ้านนา”

(นับวันคงอย)

หวานุน อ่อนไหว รุ่นวายร้าววุ่น เช่น

“เมื่อเห็นแม่น้ำย แล้วหัวใจหวานุน อหการะโดยเด็ดขาด ไปยุบสองแก้มละมุน เมื่อได้เห็นแม่น้ำยแล้ว ไม่รู้เป็นไร หัวใจอ่อนไหวรุ่นวายร้าววุ่น”

(เห็นแม่น้ำยแล้วหัวใจอ่อน)

เลื่อนกว้า เด็ดดึง หลุดลอย เช่น

“ดอกออยดอกหญ้า จะเปรยบดอกฟ้านั้นไม่ถึงครึ่ง น้อชาstania เลื่อนกว้าไม่ถึง แหงนคงอย ศุดลอยเด็ดดึง ดอกฟ้านี้จังหลุดลอยลับไป”

(บ้านพร้าวสาวออย)

๑๗๙. แซง ชนชาน ร้าวран เข่น

“ก็บอกความคิดหวังแซงชนชาน หัวใจร้าว Ran มือถูกคนรักพลักไส”

(สาวทุ่งหวัง)

รักใคร ชอบใคร เห็นดี เห็นงาน พอดี พ้อ ชั่น

“รักใครชอบใครที่ไม่ห้าม เห็นดีเห็นงานแล้วพี่ไม่ว่า ถ้าพาเดพลังพิศหวัง กลับบ้านมา (ช้ำ) กลับบ้านเดินหนาๆยิ่ฟี่ชาซังกอย”

(น้ำตาสาวนู้ยพี่จุยเช็คเออง)

๐๐๖เรือน ออคเหย้า นิธุก มีเต้า ทั้งหญิง ทั้งชาย เข่น

“พื่อนรุ่นเดียวกันขอกรีอ่อนออคเหย้า มีธุกมีเต้าทั้งหญิงทั้งชาย”

(หวานพ่อขอเมีย)

อายพาร อายชัย งามดี ໂโชคดี มีชัย เข่น

“มง ฉู่ ฉู่ เรนาวร ร่วง อวยพร อวยชัย ได้ฤกษ์งามดี วันนี้วันชื่นบ้านใหม่ โชคดี ขอให้มีชัย (ช้ำ) ถ้ามีเมียใหม่ร่วงให้ดี”

(ร่วงชื่นบ้านใหม่)

เมืองท่า ดินแดนสวรรค์ เขาเล่า เขาเลือ เขาเลื่อง เกริญ รุ่งเรือง เข่น

“นี่ทริอี้ขาเดือกันว่า กรุงเทพมืองฟ้าคินແಡนสวัรค์ ขาอ่าขาอือขาอื่อง
ว่าเจริญรุ่งเรืองหมื่นเมืองในผืน”

(นินทากรุงเทพฯ)

นำไหส ไหดับ รู้ซึ้ง รู้ใส่ คุยได้ คุยดี เช่น

“บุตนำไหสไหดับ ไม่มีดัวขับลิงหลับทุกที ชาวบ้านรู้ซึ้งรู้ใส่ไม่วายยังคุยได้
คุยดี”

(เก่งแต่คุย)

จนแก่ จนเต่า ยืน ยก เช่น

“ลิกเมนอดิดพืบบรรลง ออย่นมาโคงทาง จนแก่จนเต่า ชีวิตจะไนยีนย่าว เกาะ
เหล้าไนไห่น้ำม”

(ป้าช่องได้เพื่อน)

สุดใส ชนเชา เมียนหาย เมียนเหงา ก้อนพื้น คืนนา เช่น

“ชีสินปีที่ห่านจากไป บัดนีฉูกหุ่งเพลงไกย ที่เกยสุดໃสก์เริ่มชนเชา ฉูกหุ่ง
เพลงไกยเมียนหาย หัวใจเมียนแหงอชาภิให้ฉูกหุ่งไกยรา ก้อนพื้นหวานคืนนา”

(อ่าลีนฉูกหุ่ง)

ร่วนหัว จนท้าย เช่น

“บ่ม่อຍแมມ่อຍแมມ່ມ່ຍ นอนหนานำทำไม้ละแม່หน้านນ ต่างคนต่างกີເປັນມ່ຍ
ມາຮ່ວມຫ້ວອມທ້າຍເດີດຮາສອງກນ”

(ເສີຍຄຣວະຈາກພ່ອມ່ຍ)

ມືດສອວ ມືດນັວ ມະນອງໜຳນິ່ງ

“ຖືນນີ້ຈັນກຽດນັບ ດັບແສງຕ່ອງທີ່ສໍາມາດສອງ ພົມມືດສອວ ມະນອງຄຸນມືດນັວທີ່ເກະສາມຍ ກລັບຍ
ທີ່ໄດ້ໃຫຍ່ອອກທີ່ມະນອງໜຳນິ່ງ ເພຣະກນຫຼືຕູ້ຍ ສາວເກະສາມຍສູງຮາຍງົງຮັນນີ້”

(ເດືອນດັບທີ່ເກະສາມຍ)

ອຍ່າໄຟ ອຍ່າຝຶນ ກລິນໄໂອ ແສງສີ ເຊັ່ນ

“ສາວເອຍຂີ້ສາວປັກນ ໄດ້ ພົມບອກໃຫ້ຮວັງໃຫ້ຕີ ກຽມກັບພາໄນໃຫ້ສວຽດ ອຍ່າໄຟ
ອຍ່າຝຶນ ກລິນໄໂອແສງສີ”

(ຫຼຸ່ມໄດ້ເດືອນສາວ)

ໄຫ້ຕັກ ໄຫ້ຕວງ ເບາເສີຍດ ເຫາສີ ເຊັ່ນ

(ບວ່າພ່ອຫລວງ)

ມີບັນດາຫຼັກສົດ ມີບັນດາຫຼັກສົດ ມີບັນດາຫຼັກສົດ ມີບັນດາຫຼັກສົດ ມີບັນດາຫຼັກສົດ

๒.๕. การຫລາກຄໍາ

ກີ່ ການໄຟ້ໃຫ້ຄໍາຊ້າ ການເລືອກໃຫ້ຄໍາເືັ້ນແທນທີ່ຈະໃຫ້ຄໍານັ້ນເພີຍຄໍາເດືອງ ການຫລາກ
ຄໍາທໍາໄຫ້ໄຟ້ ໄນເຈົ້າຫຼັກ ໄນນ່າເນື້ອ ນອກຈາກນີ້ຍັງທ່າໄຫ້ເກີດຄວາມໄພເຮັດຈິ້ນ ເນື່ອຈາກ
ການຫລາກຄໍາຫ່ວຍທໍາໄຫ້ເກີດເສີຍສັນຜົກຈິ້ນ ໃນບັນຫຼຸງພະນັກງານຄອກຫຼັກ ນາງເມີນມີການໃຫ້
ການຫລາກຄໍາປາກກູບນ້ຳ ໂດຍແພັນພະການຫລາກຄໍາທໍາທໍ່ໜາຍເລີ້ນ ສາຍງານ ສາຍມາກແລະການ
ຫລາກຄໍາທໍາທໍ່ໜາຍເລີ້ນ ຜູ້ຫຼູງສາວ ຜູ້ຫຼູງອັນເປັນທີ່ຮັກ ຜູ້ຫຼູງທີ່ມີຢູ່ປ່າງໜ້າຕາສາຍງານ ດັ່ງ
ຕ້ວອຍ່າງ

๒.๕.๑ การหาคำคำที่หมายถึง สาวผ่านน่ารัก ซึ่งปรากฏมากในบทเพลงของคอกหง้า นางเมิน ดังเช่น

จันอิน พริมเพรา เจิดโฉน เต่น

“สาวมุสลิม จันอิน ไม่เบา สาวบ้านท่าเสา พริมเพราเจิดโฉนจริงแม่น”
(สาวมุสลิม)

แห่นห้อย หยดห้อย ชะม้อยชะมด งาม เต่น

“อะไร ๆ ก็คีหมด อะไร ๆ ก็คีหมด หรือ กิริยาเก็แห่นห้อย ช่างหยดห้อยชะม้อย
ชะมด ไกร ได้พับต่างก็ชุมไปปีตาม ๆ ว่าช่างงามไปปีหมด เสียอย่างเดียว เสียตรงไหน
เสียที่ไหนก็คด หรือ”

(อะไร ๆ ก็คีหมด)

หนดจด อร่าນ งานงด สายสด โซกี จันอิน ระยับ เปลงปลั้ง เต่น

“ผู้หญิงอะไร ก็สายไปปีหมด หมกใบบุกคือหมดจด อร่าນงานงดสายสดโซกี
ปากแดงจันอิน งามอินระยับ พื้นขาววาวั้น เทเมือนกลีดมวี พวงแก้มเปล่งปลั้ง
เทเมือนดังถินซี่ สายดี รับกันใบหน้ารูปปุ่ม”

(สายไปปีหมด)

๒.๕.๒ การหาคำคำที่หมายถึงผู้หญิงสาว ผู้หญิงอันเป็นที่รัก ผู้หญิงที่มี
รูปร่างหน้าตาสวยงาม การหาคำคำในลักษณะนี้ปรากฏมากในบทเพลงของคอกหง้า
นางเมิน ดังตัวอย่าง

ແກ້ມແຕງ ຕາຫວານ ເຊັ່ນ

“ອໍາಗາເທິນເຈົ້າສາວຂອງພີ່ ແຕ່ງຫຼຸດຮາຕຣີໄອ້ທີ່ບານ ຈຳ ທຣີອແກ້ມແຕງນີ້ອັນແຕ່ງຫຼຸດ
ໄຫຍ້ ຫຼຸດໄຫນ ຈຳ ດີຕາຫວານ”

(ເຈົ້າປ່ວໄຈຮ້ອນ)

ນ້ອງ ກນດີ ໂຄນຍັງ ອົນງກໍ ເຊັ່ນ

“ນ້ອງອູ້ກັບທີ່ຕັ້ງຄົນປຶກວ່າຍັງຂນ ດ້ວຍນ້ອງໜົດກວາມອດກນ ກນດີບອກພື້ນານດຽງ
ພື້ນ໌ຂ້າໃນແຕະເທິນໃແລ້ວໂຄນຍັງ ໄນດີອີ ໂກຍໂກຮອນງກໍ ດ້ວຍນ້ອງປະສົງຄະແນກການ”

(ນ້ອງທນ ໄດ້ໄຫນ)

ນ້ອງແຕ້ວ ຕາຫວານ ແມ່ງນານຂໍາ ເຊັ່ນ

“ຊ້າສານເຈົ້າວ່ານານເລົ້າ ຂອໃຫ້ນ້ອງແກ້ວອຍ່າຊ້າອ່ອນນານ ໄດ້ຮັບ ຈຳ ໄກສີເສົ່າງພົມ
ມັນຮ້ອນຈີ່ໃຈພື້ຕາຫວານ ແມ່ງນານຂໍາພື້ອຍາກໃຫ້ກໍາໄວ ຈຳ (ຫົ່າ) ຈະໄດ້ກໍາອະໄຮຕານກີ່ໃຈ
ຕ້ອງກາຮົງ”

(ເຈົ້າປ່ວໄຈຮ້ອນ)

ແມ່ວັຍໜ້າ ກຣານເໝຍ ເຊັ່ນ

“ມູນນໍ່າຍຂຶ້ອດັ່ງ ແມ່ວັຍໜ້າໜ້າກອນຈັກລົບ ຜູ້ໜ້າທີ່ແກ່ທີ່ກັນນູ່ມ ດ້ວຍນາກລູ້ນມາ
ຮູນຮັກກຣານເໝຍ ແຕ່ກີ່ມັນນາກີ່ທັດັງ ຜູ້ໜ້າທີ່ມັນນາກີ່ທັດັງພົດທວັງຄານເກຍ”

(ຫອນກລື່ມແມ່ນໍາຢັງ)

แม่นวอ่อนงก แม่โจนยง เช่น

จังหวัดราชบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

“เดินจ่องมองหา ไม่เห็นหน้าแม่นวอ่อนงก เกษนัคกันไว้ไว้ คืนนี้มาลอง
กระหง ชนดึกดื่นพีกีซังยืนงง (ช้ำ) กอยแม่โจนยง ไม่มาลักที”

(อดีตรักษ์วนอุทยาน)

แม่โจนยง แม่บุญปู่ฤก เช่น

จังหวัดราชบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

“ที่ทำงานกับบ้านคืนนี้ ขอให้โชคดีนะแม่โจนยง ถูกหวยร่าราวยเงินแสน
ขอให้นีไฟฟลังใจประสารค์ รินแต่งงานนะแม่บุญปู่ฤก (ช้ำ) เป็นน้ำพาลูกมาลองกระหง”

(ดอยกระหงวัดไทรทอง)

แม่นือเย็น น้อง แม่โจนครุ แม่คิวโก่ง แม่หน้านحن แม่นือก่อง เช่น

“ขอตามหาน้อดีดแม่นือเย็น ถ้าพี่ไม่เขื่อรับบทฯ แล้วน้องจะรักพี่ไม่...ขอตาม
หาน้อดีดแม่โจนครุ ถ้าไม่ได้เป็นครูแล้วน้องรักพี่ไม่ ถ้าพี่เป็นแก่ภารโรงฯ แล้วแม่คิว
โก่ง น้องจะรักพี่ไม่...ล้าหากว่าพี่มันชน แล้วแม่หน้านحنน้องจะรักพี่ไม่...ขอตามหาน้อดี
ดแม่นือก่อง ถ้าพี่ไม่เป็นผู้ก่อง แล้วน้องจะรักพี่ไม่”

(ไม่น่าถาม)

๒.๓๐ การสับคำ

คือการสับคำหรือสลับที่ของคำจากคำที่อยู่หน้าเป็นคำที่อยู่หลัง โดยที่ความ
หมายของคำยังคงเดิมแต่เสียงเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีความใหม่
ขึ้น ในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมินมีการใช้กลวิธีนี้บ้าง ดังตัวอย่างเช่น

คำวังควร์ คำเดิมคือ เคร้ยครัวง (อาการที่ทุนหรือลอยไปตามกระแสลม กระแสน้ำ เป็นต้น อย่างไม่มีจุดหมายหรือไม่มีที่ยึดเหนี่ยว) ดังที่ปรากฏในบทเพลงว่า

“ขอกราบวิงวอนให้หวนกบหวนคุณเดิด พ่อแม่ทำให้ทุนเกิดแล้วมาทิ้งให้ครัวง เคร้ย”

(ทุนผิดอะไร)

ผ่าเข่น คำเดิมคือ เผ่าเหล่า (ผ่าด้วยความโกรธแค้น) ดังที่ปรากฏในบทเพลงว่า
ผ่าเข่น “โกรธทำไนไม่บอก บอกนันดิเมื่อเย็น แมรีตัวว่าพิด ยอมให้น้องผ่าเข่น ดีกว่าตายทิ้งเป็น เนื้อยืนอย่ากรรมนา”

(อย่ากรรมนา)

เหรว้า คำเดิมคือ ร้าเหว (เปลี่ยนใจ) ดังที่ปรากฏในบทเพลงว่า

“พีเมากนูก ถูกกับอีทุนในบาร์ แต่น้องต้องนอนเหรว้า พีไม่กลับมากอดเมีย”

(มาลีนเมีย)

๒.๑ การเล่นคำ

คือ การเล่นเสียงหรือเล่นความหมายของคำรวมทั้งการเข้าคำ ซึ่งก่อให้เกิดความໄเพเรา น่าลงน หนักแน่นจริงจัง ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมินมีการเล่นคำในลักษณะดังกล่าวมีปรากฏข้างต้นนี้

๒.๑.๑ การเล่นเสียงของคำซึ่งก่อให้เกิดความໄเพเราเช่น

๒.๑.๑.๑ เล่นเสียง (๑) ดังเช่นในเพลงรักเกิดที่บ้านเก่าและ ๒. เต่าหลังตุ้ง ว่า

“กลับมาพบกันก็มีอ้วนลากพระ น้องเป็นสาวแล้วนะ ป้าแอดงโดยไม่แต่ง
เติม หน้าอกเต่งตึง เทมีอนดองบัวพึงชัวริน ศูนตั้ง ไม่แต่งเติม เกรวินกรงชังสาวยศดิค
ตา”

(รักเกิดที่บ้านเก่า)

๔. เต่าต่านเตี้ย ตั้งตัวໄให้เต้าตันตาอ ต้องตกมาตรฐาน ไม่นาน เพราะตาอตันสูงโต้กัน แต่เต่าต่านเตี้ยตัวมีน้อยตาม กอกอนด้วย พอกต่างห่างกัน ไม่ถูก ต้องกรรมถ้าแต่บ่ามา ม้ว"

(๓. เต่าหลัง凸)

๒.๑๑.๑.๒ เก็บเสียง (รพ) (พพ) (หม) (ลพ) ดังเช่น ในเพลงรำพึง

“ฝ่ากเพลงรำพันฝ่ากจนรำพย ให้เลือพัดผ่าน บอกแม่ต้าหวาน สาวรำพึงที่
ยังคงอยู่ ถอยสาวรำพึงหมอนมั่น ได้ต้นลำพู กลับมนต์คินะโน้มศรุ หนุ่มนหัวลำพู
ถอยสาวรำพึง”

(รำพึงหัวลำปู)

๒.๑.๑.๓ เส้นเสียง (๓) ตั้งเซ็นในเพลงว่าบีดลูกว่า

“ສັກວັນຈະຄ່າ ຈະແມ່ນວ່າງເຕີດອມ ອຸ່ນໜຶ່ງສັກຄນ ແທິງອມເຕີຍຈົນເລືດອອຍ ນອງ
ອື້ນລອມລວງ ນໍາຕາຂະຮ່ວງພລອຍ ອີ່ຢ່າກີດວ່າເລືດອອຍ ແຫນ້ອນວ່າງເຕີດອມ”

(ວ່າງຕິດລົມ)

๒.๑.๒ การเล่นความหมายของคำซึ่งก่อให้เกิดความน่าعجبเช่น

๒.๑.๒.๑ เล่นคำว่า ใจ กะ และ รอ ที่เป็นคำนาม (แหล่งจาก ปัก รอ) และเป็นคำกริยา (จากไป รออย) ดังเช่นในเพลงสาวแห่งน้ำกว่า

“สาวแห่งน้ำ เจ้าจากไปเหมือนชื่อบ้าน ทิ้งหุ่มปักรอ ให้เพื่อรออย ดาววน นานแสนนานที่สะพานปักรอ”

(สาวแห่งน้ำ (ฉบับต้นฉบับ) บทที่ ๑ ตอนที่ ๑ หน้า ๑๘๖)

๒.๑.๒.๒ เล่นคำ อินดีที่เป็นคำนาม (น้องอินดี) และ อินดี ที่เป็น คำกริยา (ยินดี) เช่นว่า

“ไม่เกร็งรักให้รักให้เท่านั้น ตีหนึ่งตีสองกอยฟังเสียงน้องอินดี บอกหน่อยซิ กรับอินดีด้วยรับตัวพี่ ถ้าหากวันไหนฟันน้องมี ขอแก้อินดีรับเป็นแพนแพลง”

(รักน้องอินดี)

๒.๑.๒.๓ เล่นคำ เดือน ที่หมายถึง พระจันทร์ และ เดือนที่ หมายถึง ชื่อกัน เช่นว่า

“เดือนน้อคลอซอญี่หนือหมู่ครา ไอ้เดือนบนฟ้าหรือจะมาส่งแสง แข่งเดือน ดวงนี้ เทพีแห่งบ้านบ่อแดง”

(เดือนดับที่บ่อแดง บทที่ ๑ ตอนที่ ๑ หน้า ๑๙๔)

๒.๑.๒.๔ เล่นคำ นำเงิน ที่หมายถึง สีนำเงิน และ นำเงิน ที่ หมายถึง เงินทอง เช่นว่า

“โภมอยโภมยง น้องดูกหมัดตรงช่อง ใจเสื่อมบุ่ม น้องคงอานโคนทั้งบ้าน
ทั้งรถ แฉนค์วายเงินสดใช้ไหหน้อบุ่ม น้องจึงขอนแพ่งแพหือเกิน หลงเขี้ยวบุ่มน้ำเงิน
แล้วไม่ออกจากบุ่ม”

(หลงบุ่ม)

๒.๑.๓ การเข้ามาซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกหนักแน่นของจังเข่า

๒.๑.๓.๑ ข้ามา เกลียด ดังเช่นในเพลงเกลียดคนของพร ว่า

“เกลียดคนชื่อพรจริง ๆ เกลียดผู้หญิง เกลียดชริปผู้หญิงชื่อพร ถ้าหากนี่คือ
ก่อน เกลียดคนชื่อพรไปจนวันตาย”

(เกลียดคนของพร)

๒.๑.๓.๒ ข้ามา เกียร์ กวน ดังเช่นในเพลงเกียร์ข้าวเกียร์สาลว ว่า

“อันเดียวที่เขาว่าคอม ตาน้องนั้นกਮกว่าเกียร์ ยานที่เราราบตามัน ใจพื้มันสั่น
มันเดียว อย่าให้หัวใจพื้มันสั่น เหมือนโคนน้องสับด้วยเกียร์”

(เกียร์ข้าวเกียร์สาลว)

๒.๑.๓.๓ ข้ามา ตัด ดังเช่นในเพลงรักสาวอิสลาม ว่า

“ตัดอีนนั้นพอตัดได้ ตัดรักคงตัดไม่ไว้ ตัดอีนนั้นไม่เป็นไร ให้ตัดใจพีตัด
ไม่ลง”

(รักสาวอิสลาม)

๒.๑.๓.๔ ข้ามา ช้ำ ดังเช่นในเพลงพัวครบรวงชร ว่า

“เรื่องชั่วๆ ผัวภันมีครบ มันชั่วน่าตาม มันชั่วกรบวงจร”

(ដៃគម្របងទ)

๒.๑.๓.๕ ซึ่งก็ว่า ชา เรือน

“ชั้นนี้ชั่นักช้ำหนักหนา ชั้นนี้ช้ำใหญ่จะช้ำกว่า ชั้นพระคนชื่อน้อย ชั้นนี้ช้ำ
วิดหนันอ้อ ชั้นพระคนชื่อน้อย ช้ำหนักและช้ำนาน”

(ที่นี่ท่านัก)

๒.๑.๓.๖ สำหรับ เนื่องว่า

“ในความรู้สึกลึกๆ ของมนุษย์ ออกแบบมีเรื่อง อกไกรจะอุ้นแท่อกแม่เมย”

๔๖๙ หนังสือที่ได้รับการอนุมัติในวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ (หนุนคิดอะไร)

๒.๑.๕ การเข้าคำโดยการเปลี่ยนเสียงของคำให้แตกต่างกัน อันก่อให้เกิดกหนักແน้นจริงจังเพิ่มขึ้น เช่น

๒.๑๙.๔.๑ สำหรับผู้ที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมนี้ ให้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

“หล่ออยหล่ออย หล่อ ไม่อาจไหน หล่อแม่ใจคำคำ”

(หล่อทองเหลือง)

บันทึกว่า ท่านได้เปลี่ยนเสียงของคำ “ต่ำ” เป็น “ต้า” ดังเช่นในเพลงหล่อทองหลึง ว่า

“หล่อซังไงก็ไม่เข้าท่า หล่อแต่หน้าตาปีญญาตัวเต่า”
— คำพูดของคน

(អត់ថាគង់លើខ្លួន)

๒.๑.๔.๓ ข้าคำและเปิดดีบันเกียงของคำ บ่องบ่อง เป็น บ้องบ่อง
เบื้องเบื้อง เป็น เบื้องเบื้อง ดังเช่น ในเพลงออยกาฯ เมื่อๆ ว่า

“หากค่าวัสดุแม่อร่อย กินบือยบ้อย กีบีอันก้อก้อ”

(ឧបករណី ១ ដើម្បី ១)

๒.๑๐.๔.๔ ข้ารำและเปลี่ยนเสียงของรำ กนดีกนดี เป็น กนดีกนดี ดังเช่นในเพลงยิมสักนิด ว่า

“ยิ่งสักนิดเป็นไร ยิ่งได้ไหกนดี โกรธกันตั้งแต่มื่อไร เท่านั้นไม่ยิ่งสักที โลกจะได้สดใส ยิ่งหน่อยได้ไหกนดีนดี”

พืชที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น กัญชง (ยิ่งสักนิด)

๒๑๔ การเข้าถึงแบบกลบทโดยการวางแผนกฏเกณฑ์เพิ่มขึ้น เช่น บังคับให้มีคำที่ซ้ำกับคำข้างหน้าบ้าง บังคับให้ซ้ำคำท้ายรรคบ้าง ซึ่งทำให้เล็ດความหนักแน่นและน่าลงใจ เช่นที่ปรากฏในเพลงของรักษด้วยเงิน (ที่พิมพ์ด้วยหนาเป็นการเข้าถึงแบบกลบท) ว่า

“จะมีสักคนใหม่ มีใหม่ที่รักกันในบ้านจน พอมีใหม่สักคน สักคนที่รักกัน
จนจริงใจ มีใหม่ที่ยอมที่ยอมมาอยู่กระท่อน ไม่ไฟ พอจะมีบังไหน มีใหม่ที่รักกันใน
บ้านจน

อุหากซี่เกวียนเทียนควาย เทียนควาย พอกหาได้ใหม่นี้จะมีใหม่คนที่ กันที่ไม่ อุหากซี่รถชนคร์ มีใหม่จะนอง งามนอง ที่ขอนกัดก้อนเกดือกัน จะมีใหม่สักคน สัก คนที่รักกันจน จริงใจ

ตามดูเด่น ๆ ตามเด่น ๆ มันเป็นไปไม่ได้ ให้จะง่าย งามง่าย ย้อนอดตาย จริงใหม่ เสี้ยมันแซختายซัก บอกว่ารัก รักกันด้วยหัวใจ ให้มันทันสมัย ทันสมัย ต้อง บอกรักด้วยเงิน

ถึงได้สวยเข้านิด เข้านิด เธอถึงกิดฟันไกล ต้องมีบ้านหลังใหม่ หลังใหญ่ ถึง กิต ไปปิ่งเพลิน ถูกนี้ต้องมีเมินซ์ มีเมินซ์ ไว้ซี่เด่นเพลิน ๆ ฟันถึงกันมีเงินมันเพลิน กว่า ฟันถึงกันจน ๆ ”

(บอกรักด้วยเงิน)

๒.๑.๖ การซ้ำคำแบบเคียงคำ โดยซ้ำคำที่มีความหมาย เข้าเดียวกัน หรือ ต่างกัน ซึ่งทำให้เนื้อความหนักแน่นขึ้น หรือสมคุลจื๊นดังเช่นที่ปรากฏในเพลงอย่าพาย ชาติกินว่า (คำที่พิมพ์ตัวหนาเป็นการซ้ำคำแบบเคียงคำ)

“ขายข้าวขายเกลือ หรือขายเรือขายรอง จะขายผ่อนขายสุดก็ขายไปเกิดหนา จะขายผักขายเนื้อ จะขายหุ้งหรือขายปลา จะขายเสื้อขายผ้า ขออย่าเพียงไปขายคน

ขายหม้อขายจาน หรือขายตุ่มขายโอล จะขายปลีกขายส่ง สับเปลี่ยนวีญวน ขายเหล็กขายอวด หรือขายขาดยามจน ขอเพียงทุกคนอย่าขายบานบ៉ែន โรsin”

(อย่าขายชาติกิน)

๓. การใช้ภาษาหนู

ภาษาหนู (Figures of speech) คือ การใช้คำให้เกิดภาพ เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิด จินตนาการเห็นภาพนี้ชัดเจน นอกจากนี้ยังช่วยขยายความสิ่งที่เป็นนามธรรม โดย เปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมอันทำให้เข้าใจง่ายขึ้น การใช้ภาษาหนูทำให้ผู้อ่านได้ รับคำ ความ อารมณ์ ความรู้สึก และรสนิยมในงานนั้น ๆ กล่าวคือแห่งภาษาหนูนี้

มากน้อยที่ใช้กันบ่อยๆ เช่น ขุปนา ขุปลักษณ์ อรรถวิภาค อนุนานนีย์ วิภาวดี พัฒนา
อดิพจน์ และอธิวนานนีย์ (กองคุล อิงคุทานนท์ ๒๕๖๖ : ๔๖)

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมินมีการใช้ภาษาพจน์หลายลักษณะ ซึ่งแค่ลักษณะปราชญ์เป็นจำนวนมาก ได้แก่

• 請將「我的地盤」和「我愛的你」，寫在這兩塊地圖上。

๓.๔ อุปนา (Simile) การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยมีคำแสดงความหมายอย่างเดียวกับคำว่า “เหมือน” ปรากฏอยู่คั่วขึ้น เช่น เมื่อน คุ้ง ประดุจ ดั้ง กล ปุ่น เพียง ราวด เป็นต้น (กรุณาวิชาการ ๒๕๖๐ : ๑๖) ที่ปรากฏในบทเพลงของคอกหมู นางมิน เช่น

เปรียบว่าเมืองหาดใหญ่ส่วนยามเหมือนเมืองสร้างสรรค์ ว่า

“โอ้หาดใหญ่สวยวิไลลักษณ์ ตั้งมีองค์วรรค พาให้ฉันพร่างเพ้อ หาดใหญ่
ยามราตรี แสงสีสวยงามเลิศเลอ โอ้ โอ้ โอ้ หาดใหญ่เหมือนพ仙境วินาน”

(มนตรี Steven H. เมืองหาดใหญ่)

เปรียบว่าผู้หญิงสาวชาวหาดใหญ่รายหนึ่งมี่อนนางฟ้าที่สร้างรากตั้งใจส่งลงมาในเมืองมนุษย์ ว่า

“โอ้ โอ้ สาวหาดใหญ่ ไม่ว่านองคนไหน ล้วนแพล้มแก้มแดง งามพุดพาด
บาดดา เทมีอนนงฟ้าจำแลง ดุจดาวรรค์เดียวตรึง แกกดึงส่องญา”

(มนตร์เสน่ห์เมืองหาดใหญ่)

เปรียบความเจ็บไข้วยาเหมือนกับที่ถูกแมลงเนื้อหรือถูกตีด้วยแข่ ว่า ก็เจ็บ

(ឧយ៉ាទរមាន)

เปรียบการนอนกับสามีที่เข้ามานิยกลิ่นเหล้าเหมือนไม่สร้างข่าวว่าเหมือนเหมือนกับนอนกับผี ว่า

“รู้ตัวก็เมื่อมันสามารถเขียนลายก็เมื่อถูกห้ามอนกับผัวเห็นเมื่อนอนกับเพื่อนเมื่อเห็นแล้วก็ปีนไม่มีสร้างชาติ”

(ผู้นักต่อรา)

เปรียบเทียบว่าขาหนีอนกับทาแป๊ง   เปรียบเริ่มฝีปากกว่าแดงหนีอนกับทาราช
(ทาสีปัสดิก) ว่า

“ก้ามขาวเทม่อนกันเป็น ปากังแคงเหมือนการรุจ”

(ສາວໜຸ່ນດີ)

เปรียบเทียบความรักเหมือนกับเกมกีฬาที่ผู้เล่นกว่าจะยื่นมือชนะ

“มีการนัดสัมภาษณ์เจ้าตัวผู้ชายไม่อายที่จะกิตติศรีรัตน์ ความรักเหมือนกับ กีฬา ดังที่ว่ากัน เกมรักเกมนี้เจ้าตีกว่าผัน ขออนรับมันดันแฟ็ลกชิฟแน่น”

（上接第15頁）

(ແພັນມະນາ)

เปรียบว่าผู้ชายที่รูปหล่อว่ามีอันตรายหนึ่งกับผักที่สวยงามมีเด็กยากันแมลงไว้กว่าจะรู้ว่าเป็นขันตรายมาก็ลอกളังแล้ว ว่า

“คนหล่อพิชอนอกให้ อันตรายอาจถึงชีวิต คนหล่อเหมือนเพ็กดีชา คุณน้ำตา
เหมือนไม่มีพิษ สารพิษมันคงถ้างอยู่ กว่าน้องจะรู้ก้มือออกฤทธิ์”

(หัวใจปลดล็อกสารพิษ)

เปรียบผู้หลงว่าเหมือนกับมีคหบดีที่มี ๒ คัน หากไม่ร่มมัดระวังอาจจะเป็นอันตราย
ได้ง่าย ว่า

“ผู้หนุนเงินให้มีดังสองคน พลากดูกหกกลั่นก็จะจบการณ์อย่างๆ”

(มาลัยอุกปีน) Malayapin

เปรียบว่าคนบางคนใจคำเหมือนกับถ่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่คำนากว่า

“เมื่อไหร่จะตายให้พ้นร่างกาย อิงอุญจิตร์มหัศจรรย์ราชน ดูทรีเชอไม่น่าทำใจดำเนินเหมือนเดิม บอกรักสาวบานแผล้วมาลีนก็คง”

“**ก้าวต่อไปของมนุษย์**” (ย้อมตามค่าเดิม)

เปรียบว่าสามีกับภรรยาเหมือนสินกับฟันที่ต้องกระแทกกระทุบกระทึงกันบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาว่า

“พัวเมียไม่เข้าใจกัน เมม่อนลินกับฟันอย่าคิดจะไร้รู้จักฟ่อนสันผ่อนยา พ่อนหนักผ่อนนาอ่อนเต็จ”

卷之三

(กินกับพื้น)

เปรียบเทียบความมากเมื่อนอกกับเมื่อปิดตลาด ว่า

“**ด้านกรอบเหมือนมีค่าเดียว ตามทางพำนังกัน อย่างจะกลานเข้าไปทางนั้น**”

(ลูกสีไม่มีปัญหา)

เปรียบเทียบชีวิตคนว่า เหมือนกับสายขอที่กำหนดวันขาดไม่ได้แต่สักวันหนึ่ง ต้องขาดแน่นอน ว่า

“**ชีวิตคนพระก่อไว้ไม่เก็บหนอ เหมือนสายขอย้อมขาดมิคาดหมาย ชีวิตคนเหมือนสายขอร่วนตาย สายขอคล้ำเจ็บปวด ไม่พิดเดย์**”

(สีนีเสียงขอ)

เปรียบเทียบชีวิตที่เข้าทางนี้คุณมองไม่เห็นแสงสว่าง ว่าเหมือนกับสูนัขที่เข้าอยู่ในไห้ว่า

“**เข้าทางนี้มันมีคุณเหมือนหนานเข้าไห จะมองไปทางใดก็ไม่เห็นอะไรอีกแล้ว**”

(เข้าทาง)

เปรียบเทียบหัวใจที่แตกแยกที่จะประسانได้ว่าเหมือนกับแก้วที่แตก ซึ่งหากที่จะประسانว่า

“**จะซ่อนซังไว้ให้มันแพลง เหมือนแก้วที่แตกแพลงจนต้องโยนทิ้ง หัวใจ**

คงต้องโยนทิ้งซ่อนไปก็เสียเวลา”

(หัวใจปิดตาย)

เปรียบเทียบคนจำนวนมากที่เดินหัวก้าวไว้วุ่นวายว่าเหมือนกับแมลงวันจำนวน
มากที่บินหัวก้าวไว้วุ่นวายว่า

“กรุงเทพฯ เมื่อฉันได้ไป เห็นคนหัวก้าวไว้วุ่นวายเหมือนแมลงวัน”

(นินทากรุงเทพฯ)

เปรียบกลืนแม่น้ำยที่ษั้งสาวว่าหอมกรุ่นละมุนเหมือนกับกลืนเข้าแม่น้ำ ว่า

“หอมกลืนแม่น้ำย ผ้าตัวยังสาว ถึงจะมีดูกสอง น้องชิงสาวจริง เชื้อรวยระ
รินส่งกลืนหอมกรุ่น กลืนหอมละมุนเหมือนดังเข้าแม่น้ำ”

(หอมกลืนแม่น้ำย)

๓.๒ อุปอักษรหรือนามนัย (Metaphor) คือ การเปรียบเทียบที่ไม่มีคำ
เปรียบเทียบปรากฏให้เห็น แต่เป็นการเปรียบเทียบโดยโยงใช้ความคิดอย่างหนึ่งไปสู่
ความคิดหนึ่งในงานของไทยอาจใช้คำว่า คือ เป็นอยู่ในประโภค หรือไม่มีรากได้ (กอบ
กุ่ด อิงคุทานนท์. ๒๕๔๕ : ๗๕) ที่ปรากฏในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน เช่น

เปรียบคนต่ำศักดิ์ต่างพวกรากคนสูงศักดิ์ว่าเป็นกา ว่า

“รู้ตัวคือว่านเป็นกาหลงฟุง อายากอาขันยุงมาลีบวนมาเซน รู้ตัวว่าต่ำต่ำชั้น เอรา
ลีสั้นนานเต็ม นานลีบวนมาเซนกีชั้งเป็นกา”

(สูคแต่จะไว้ว่ากว้า)

เปรียบคนสูงศักดิ์ว่าเป็นคอกฟ้า เป็นดาว เปรียบคนต่ำศักดิ์ว่าเป็นคอกหัวใจ ว่า

“นิ่งหอจะ ไม่เป็นดอกฟ้า แก่เป็นดอกหญ้าดอกก่อนอื่นต้องต่อ ถึง ไม่สูงดันเป็น
ดาว แค่สาวสัลังถึงคำที่ข่านรักหวานชา”

(รักสาวสัลัง)

เปรียบผู้หญิงงานว่าเป็นแม่ย่านาง (เทพประจำเรือ เทพประจำใจ) ว่า

“ใจพี่เปรียบรถหรือเรืออาบน้ำ น้องคือย่านางในหัวใจพี่ นอกนั้นแค่ผู้โดยสาร
เข้าเดินคนดี ย่านางใจพี่คือน้องคนเดียว”

(ย่านางใจ)

เปรียบชายที่หมายปองหญิงงาน แต่ไม่ได้ครอบครองหญิงงานว่าเป็นมดแดง
ที่เพาพวงมะม่วง แต่ไม่ไดกินมะม่วง ว่า

“รักแท้ในโลกนี้มีจริงหรือเปล่า ไม่อยากเชื่อเลยรารักษา เขากลับหลอกลง
เขาหลอกให้เราหึ่งแล้ว เป็นมดแดงเฝ้ามะม่วง เรารักแต่เขาหลอกลง ต้องเฝ้ามะม่วง
พรีๆ”

(ในโลกนี้ไม่มีรักแท้)

๓๓. อย่างนั้น หรือ ตุลคีตา (Metonymy) ก็การใช้ชื่อของสิ่งหนึ่ง หรือคำ
คำหนึ่งมาใช้เพื่อหมายถึงสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด เช่นใช้คำว่า
“มงกุฎ” แทน “พระราชา” เป็นต้น (กอบกุด อิงคุทานนท์ ๒๕๔๕ : ๘๐) การใช้อธิ
นามนัยหรือตุลคีตา ปรากฏบ้างในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน ดังตัวอย่าง

ใช้บังค แทน ไฟ เท่น

“ผีไฟมันแพร่องริง ๆ มันชอบสิงผู้ที่ถูงใจช้ำ ดินทรายท่าไทรไม่ถอนกลัว ยอนเลิกกับผัวไปมั่วบังตา”

(ผีไฟ)

ใช้ขawanthon แทน ประเทศไทย แผ่นดินไทย เช่น

“ทฤษเดิตทฤษดชาญแผ่นดิน (ช้ำ) ก่อนจะสิ้นชาติไทย แผ่นดินกำลังโคนແย่ง ขوانกอกราหวง ไปเดือดเท่าไร”

(ทฤษดชาญแผ่นดิน)

ใช้ต้าสันปะรอด แทน คนต้าไว เช่น

“แม่ต้าสันปะรอดมันเห็นหมดจริง ๆ คุยกับผู้ที่ถูกที่ไหนไม่ได้ วันนี้แอบกุย กันแม่น่าย พอกลับบ้านมันดันกีอบตาย ลงสัยไม่ทายมันรู้ได้ยังไง”

(แม่ต้าสันปะรอด)

ใช้กินเนี้ยว แทน การแต่งงาน เช่น

“เพื่อนรุ่นราวก្យาราเดี๋ยว เขาเกินหนานิยอกันไปพามเดลัว นำก้อนนอนท้อง แทนว่า คิดเดลัวไม่รู้อีกفارือ”

(ป่าวก้อนนอนเมีย)

ใช้เลือดบางระจัน แทน ความกล้าหาญความรักชาติ เช่น

“เดือดถูกเดือด ถูกกีเดือดบางระจัน ขอสืมันไม่ว่าเล็กหรือใหญ่”

(ถูกกีอีไทย)

ใช้บัวตูมสองดอก แทน อกของผู้หญิง เช่น

“กิตถึงพวงแก้มจิ้มลิ้น แฉมมีลักษณะของแม่น้ำอุ่น กิตถึงบัวตูมสองดอก ที่กำลังอกบนหน้าอกคุณ”

(นอนไม่หลับ)

ใช้ไข่แดงและพุงปลา แทน สิ่งที่คิดที่สุด พรหมจรรย์ การได้มีเพศสัมพันธ์ เช่น

“เข้า ๆ มาฝ่าหัวมห กลอยตึ้งตามครอบทัวร์ กิต ไปปะงสัญญาหัว เอาโโซเตส รถทัวร์ไปกินไข่แดง”

(ไอ้หนุ่มหัวแพ)

“ทีกับหนุ่มนบ้านนอกน้องบอกไม่ถูก แต่ทีกับหนุ่มกรุง น้องกลับให้ท่า เดียวชาอิสาวบ้านทุ่ง กลับไปให้หนุ่มกรุงหลอกกินทุ่งปล้อ”

(โถกเจ้าแล้ว)

ใช้ปูอกอ้อย แทน ปูกรัก เช่น

“รักกับพี่น้อง ไม่รีรอ พนกนรูปหล่อน้องกีรืบแผ่น พี่อุตส่าห์ปูอกอ้อยกอดเดียว น้องกลับอาไว้ให้เชาเกี้ยวเล่น พีคนปูอกกลับไม่ได้กาน รับแต่ชานแทือเดน”

(บันน่าตีจิง ๆ)

ใช้คอกกระดิນ แทน หลวิงสาวชนบท เช่น

“คอกอ่อนแย่ม่คอกกระดิນ รดน้ำพรวนดินเข้าอยู่ทุกวัน พ้ออ กดอนกรนดีด ไม่ทัน ไว้สือคนนั้นมันແย়งเด็ค ไป”

(เสียงเหลี่ยมลูกกำนัน)

ใช้รถเก่าที่ใช้แล้วแต่ยังใช้ได้ดีอยู่ แทน แม่นาย เช่น

“ไม่มีเงินซื้อรถใหม่ ๆ รถเก่ารถไหร่ไปเดินหนา ไม่มีเงินซื้อเมืองใหม่ ๆ แม่นายก็ได้ช่างมันเดินหนา ถึงรถเก่าก็ยังพอ ได้ชี่ (ช้า) ถ้าครึ่งยังฟิตศักดิ์ไม่มีปัญหา”

(เมียนมือสอง)

๓.๔ อธิพจน์ (Hyperbole) คือ การใช้คำพูดนำเสนอเกินความจริงซึ่งเป็นไปไม่ได้ แต่เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความประทับใจให้มีมากขึ้น (กองบุคล อิงคุณาณที่. ๒๕๔๕ : ๖๙)

ในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน มีการใช้อธิพจน์มาก ดังตัวอย่าง (ที่พิมพ์ตัวหนาเป็นอธิพจน์)

“มีเรามีพัฒนา จะเตือนจะว่าก็ยังซื้อบ่อ มันไม่ของมันเรือย ๆ ทั้งช้าทั้ง เนียยเหมือนกับกิงกือ”

(เมียมไปพัฒนา)

“หัวล้านต้องมีกีเด็ค มีก่องมีเพชร กองก่าญชา อ้ากีมีก่องเป็นแข่ง ถึงหัวล้าน เท่านั้นเองก็จะเหมา ต้องมีเพชรเม็ดก่าไข่ห่าน มีแต่หัวล้าน ไม่อ่า ๆ ”

(ถ้าหัวล้านต้องรวย)

“ถึงเพียงสักกัน แม้เพียงสักวัน สายสัมพันธ์คงมั่นเสมอ ตราบช่วงไฟดิน
จะอย่างไม่ลืมเหลือ กิตติ์ส่วนอเมี้ยนจากไกล”
(รักสาวทะเลน้อย)

“อยู่ใกล้กันแค่ขอบรั้ว กัน ดูเหมือนไกลกันราวกับกันดิน”
(ใกล้กันเหมือนไกล)

“สักร้อยคำหวานสักล้านคำคม ไม่อาจกล่าวหมดความสวยงามเด็ดขาด ชาตา
นางฟ้าลงมาทีบิน ไม่อาจจะเบริ่บความสวยงามเหลือ พระอินทร์ยังแพลอนมองเหลือ
นา...สักร้อยคำหวานสักล้านคำคม ยังไม่เทน้ำท่อนที่จะสกสรร ขอสวยงามหาคำ
เปรีบแปลง “ห้องสวยงามเด้อจะไรอีบ้านนี้ สวยงามสรวงศรีที่องค์นั่นจะเกือน”
(สรวงศรีที่องค์นั่นจะเกือน)

“ไกรรุ้งบ้านใหม่ รักแท้หอยู่ใหม่ช่วยบอกดัน ไกลสุดหล้าวัวเหว’ อิงฤๅชาทะเ
ช่วงกัน ก็จะขอฟ้าฟัน ขอเพียงฉันพบรักแท้โดย”
(รักแท้หอยู่ใหม่)

“มันยังน้อยนัก จะขอกว่ารักแท้แท่ฟ้า เพราะฉันรักแทอนันมากกว่า มากยิ่ง
กว่าฟ้าเลยเขียว ถ้าเบริ่บความรักฟ้าขังแกบวนนิดเดียว แผ่นฟ้าไม่มีคงรึ่งเรือเขียว ฟ้าแคบ
นิดเดียว แท่นนึงเสียไว้ใจ”
(รักแท้หอยู่ใหม่)

“ไม่เห็นหน้าเกี่ยงแม่น้ำ ก็ให้ช่าครุ่นใหม่ที่คิดถึงบุญชันภู แล้วอยากเห็น
หน้าทุกน้ำ ก็รักหนีอกว่ารักใด ๆ รักหนีอกว่าใครในโลกนี้ แม้เพียงนาทีมิอชาตแล้ว”
(นาทีรวม)

“ถึงฟ้าจะเป็นเงินถึงดินจะเป็น แต่ความรักแท้ไม่ตายความเกลียด รักแท้ในใจก็ยังแน่นหนึ่นเช่น รักน้อคนเดียวหรือรักครู่”

(รักแท้)

๓.๖ วิภาษา (Oxymoron) กือ การนำสิ่งตรงข้ามมาเปรียบเทียบหรือจับคู่กัน เช่น กระต่ายกับพระจันทร์ ชีวิตกับความตาย เป็นต้น (กอบกุล อิงคุทานนท์ ๒๕๕๕ : ๕๖)

ในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมินมีการใช้วิภาษาบ้าง เช่น (ที่พิมพ์ด้วยหนาเป็นวิภาษา)

“อุกต้องซังไง เมื่อไม่ถูกใจ มันว่าไม่ดี สำนิดของคนเรา呢 ถ่ายๆ ๆ กลั้นถอยลงต่ำ ยิ่งเห็นแก่ตัว แม้มัวชาดกีดกรรม ความรู้สึกสูงหัวใจยิ่งต่ำ ระบำอับรีรี”

(ชีวิตครูโภ)

“มีองอ่อนเมืองไทย เทเมือนเรือใบอยู่บรรทุกเต็มไปริ้ว ต้องยกศีนโคนหักกอดกัน ก็ถัด ก็ถอย ใจมหัลเมืองเหล่า ถ้าคนไทยไม่ร่วมใจกันพาย (ชำ) มัวเบ่งชวนบงชัยพัง แน่ๆ”

(บ้านเมือง ใจเมือง ใจบ้านเมือง ใจบ้านเมือง) (พังແນ)

“ได้เขี้ยวังห้าง ใจรบ้างจะไม่ดีใจ กว่าไม่มีใจคิด ไปเขี้ยวังหมา”

(หมูตกลังเข้าวสาร)

“เข้าไปนิดหนึ่ง นึกไม่ถึงจะดูหนาๆๆ เรน้ำร่อไฟเขียว ใจน้ำม่ำไฟแดง รักนุ่มน่าแพสหันนั้นרג ใจอยู่ในชั้นแข็ง ไปก่อนรา”

(เข้าไปนิดเดียว)

(เข้าไปนิดเดียว)

๓.๑ ธรรมดิวิภาน (Paradox) กือ การเปรียบเทียบโดยใช้คำพูดที่คุณไม่อนจะขัดแย้งกันในความคิดของคนทั่วไปแต่เมื่อนำมาใช้ในช่วงนั้นความหมายกลับเข้ากันได้อย่างกลมกลืน (กอบกุล อิงคุหานนท์. ๒๕๔๕ : ๕๖)

ในบทเพลงของคอกว่า นางเมินมีการใช้อրรถวิภานบ้าง ดังตัวอย่าง(ที่พิมพ์ตัวหนาเป็นอรรถวิภาน)

“ให้น้องรักพี่สักเท่าที่เลื้ม ชี้เด็บกีพอ แก่นพีกีดใจตายโหง ถึงตัวพี่นีรักน้อง
เหมือนอี๊โง๊โง๊ ดีใจตายโหง ถ้าน้อ้มตา”

(รักเท่าที่เลื้ม)

“ชายอี๊ตายโหง คนเบรตติไทรชายอี๊ตายโหง สายจนอกไม่ถูก ชุมกของ
น้องกีด่ง พนยว แก้มขาว ปากแดง สายอย่าให้แหง ชายอี๊ตายโหง”

(ชายอี๊ตายโหง)

๓.๒ บุคคลาธิฐาน (Personification) กือ การสร้างให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตมี
ลักษณะและอาการต่าง ๆ เมื่อนำสิ่งมีชีวิตสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ หรือแสดงอารมณ์
ความรู้สึกให้เห็นมีคน (กอบกุล อิงคุหานนท์. ๒๕๔๕ : ๕๗) สุธิงค์ พงศ์ไพบูลย์
(๒๕๒๕ : ๔๕) ให้คำนิยามของ “บุคคลาธิฐาน” ว่าการสมมุติให้สิ่งที่กล่าวว่าลืมมี
อาการปกริยาเหมือนมนุษย์

ในบทเพลงของคอกว่า นางเมินมีการใช้บุคคลาธิฐานบ้าง ดังตัวอย่าง(ที่
พิมพ์ตัวหนาเป็นบุคคลาธิฐาน)

“พระไม่ลืมสิเกาปฐบัตติ ทราบได้ที่วัดยังไม่อิ่มสงบน ทราบได้ที่น้ำยังไม่อิ่ม
ข้าวนะกินกินหลาซัง ไม่ลืมก็ง ชาตินี้โฉนดงพีคง ไม่ลืม... ก้องไม่อิ่มพิว อ้ววไม่อิ่มค้อน

หากไม่ลืมก่อน ข้อนี้ไม่ลืมช้า ตราบบวชังไม่อื่นตาม ตราบลุนยังไม่อื่นอ่า ที่คงจะเป็น
แค่คิดถึงขอ”

(ลืมน้องไม่ได้)

“เมื่อตะวันลับแล้ว ภูษาหมาเหลวแก้วเข้านิกรา ลงสารกีดต่ำใจกันน้อย ยังนั่ง

คอกยมได้หลับตา คอยไครหรือไรเงือกจำ (จำ) เทมื่อนดังดัวซักกอญู่ดีชา”
(ตะวันลับที่สมิหลา)

“ส่วนภายนอก ไหนคุณว่ารักแน่นหนักสมมื่อน เทมื่อนฟ้ารักเดือน弯มื่อนภาร
รักน้ำใจเฉมั่นคง”

(เดือนดับที่สูญ)

“นครยังไม่ทันแห้ง ฟ้าเดินเหมือนแกลง ช้าช้อนหุมพรอิกແຕ້ວ.....ฟ้าเดิน
เหี้ยมโหด ลงโภยนกรแยกไหน หุมพรคิดเรื่องอะไร ฟ้าเดินจังไม่ปรานี”
(ม้าฐานราษฎร์)

“ลมเออยช่วยพัดพาความคิดถึง จากใจถึงใจคนหนึ่งถึงใจคนหนึ่ง ถึงใจคน
นั้น ลมช่วยกระซิบโฉมตรุ ถึงอยู่ห่างกัน ลมช่วยบอกด้วยว่าเพ้นท์สักคิดถึงไป
ๆ”

ลมพัดเอ้าโอมดูบพิวเพียงแผ่ว นั้นแหละให้แล้ว รู้ไว้เดิดเชอ ฉันส่งคิดถึงจาก
ใจ และความห่วงใยถึงเชอทุกวันแต่ละวัน ตลอดมา

ลมเออยช่วยพัดพาความรัก จากใจของคนอกหัก พัดเอาความรักไปเดิดลม
ช่า ลมช่วยกระซิบโฉมตรุ ให้รู้ด้วยว่า ถึงจะอกหักฉ่า ฉันยังรักขอ”

(ฝากลมคิดถึง)

๓.๕ สัญลักษณ์ (Symbol) คือ การใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่งที่มีคุณสมบัติ
หรือลักษณะบางประการร่วมกัน เช่น ใช้ดอกไม้แทนผู้หญิง เพราะมีคุณสมบัติ

ร่วมกันคือ ความถาวรยามและความบอบบางใช้ราชศีห์แทนผู้มีอำนาจ เพราะทั้งราชศีห์ และผู้มีอำนาจต่างมีคุณสมบัติร่วมกันคือ ความน่าเกรงขาม (กรณวิชาการ ๒๕๔๐ : ๔๐) วิกา กงกะนันท์ (๒๕๒๓ : ๖๐) ให้นิยามของสัญลักษณ์ว่า สรรพสิ่งใด ๆ ที่มี ความหมายถึงสิ่งอื่นที่มีคุณสมบัติร่วมกันหรือเกี่ยวข้องกัน เช่น พระพุทธรูป เป็น สัญลักษณ์ของพุทธศาสนา ไม่ใช่เป็นสัญลักษณ์ของคริสต์ศาสนานี้เป็นต้น

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน มีการใช้สัญลักษณ์ที่ทำให้การส่งสารมี ประสิทธิภาพขึ้น ปรากฏมาก เช่น

ใช้เก้าะแทนแทนสิ่งที่มีค่ามากหรือผู้หญิงที่มีค่ามากใช้พลดอยแทนสิ่งที่มีค่า น้อยหรือผู้หญิงที่มีค่าน้อย ว่า

“ราనีมีด้านเดียวมีขาว จึงปล่อยให้แก้วมีค่าหดุดุมอ จนตกเป็นของคนอื่นเขา เพราะเรารู้ว่ามีอ พองแก้วหดุดุมมือนานีก็เสียดาย....เรวนีมีด้านเดียวมีขาว ได้มามาพแก้ว กลับเห็นเป็นพลดอย ก็จำต้องคิดเสียว่าวาสถานมั่นน้อย เราจึงต้องปล่อยให้แก้วหดุดุมอ”

(มีด้านเดียวมีขาว)

ใช้ดอกฟ้า แทนผู้หญิงที่สูงศักดิ์ รำรวย ใช้โคลนตม แทนผู้ชายที่ดำศักดิ์ ยกจน ว่า

“ดอยๆ ไม่อ่อนช้าไปไกลมันไม่เหมาะสม เชนบเรียนหมื่นดอกฟ้า แต่ร่วนแก่ โคลนตม อย่ากิดเด็คดมดอกฟ้าแลຍรา”

(คนจนดอยไป)

ใช้ทองเหลือง แทน คนที่รูปหล่อแต่ไร้คุณสมบัติ ใช้ทองคำ แทน คนที่รูป หล่อและมีคุณสมบัติ ว่า

“ถึงกล่อแต่ไม่ได้เรื่อง นกกล่อทองเหลือง ไม่ใช่กล่อทองคำ อ่าหงส์ด้วนองรำล่อง มันซังไม่พอหรอ ก่อห้องข้า หล่อเอียหต่อเอีย แค่หกอทองเหลืองไม่ใช่ทองคำ”

(หล่อทองเหลือง)

ใช้คอกหัวฯ ก้าคำ เหยดิน หิ่งห้อย กระต่าย ดิน แทนผู้ชายที่ไร้ค่า ตำแหน่ง ใช้คอกฟ้า แหงส์ ทองคำ ดาว ดวงเดือน แจกันทอง ทอง แทน ผู้หญิงที่สูงศักดิ์ ว่า

“คอกเอียคอกหัวฯ จะเปรีบคอกฟ้านั้นไม่ถึงกรีง น้อาเวสนาอื้อมกว่าไม่ถึง แทนกอยสุดสอยเด็ดดึง ลดอกฟ้าเข้าจึงหฤคลอยลับไป”

(บ้านพร้าวสาวออย)

“ให้อียกระต่ายมันชั่วน้ำหนัน ติดหมายปองจันทร์ไม่ทวนเกรง ไม่กิดสูเมร์ ตัวอง รักษาไม่เกรง โถกจะนินทา”

(งานแล้วไม่เจียม)

“ถ้าบีรีบอนชัวรุนนั้นเป็นคอกฟ้า พี่นี้เหมือนคอกหัวฯ ว่าสนาต้อบต่า ถ้า น้องเป็นแหงส์ พี่คงเป็นแค่ก้าคำ เนื้อเย็นน้องเป็นทองคำ พี่มันต้อบต่า แค่เพียงเหยดิน”

ถ้าขอเป็นดาวพริพราสุดสอย พี่นี้เหมือนหิงห้อยแสงมันน้อบยุพิน ถ้า น้องเป็นเดือนแกะดือนกดือย ถ้องดอญเมพินทร์ พี่นั้นมันต้นเพียงดิน เป็นแค่กระต่าย ได้แต่นอง

ดอกหัวฯ ต่อให้มันดือตรา ไกรเข้าจะเด็คดอกหัวฯ ไปปักแขกันทอง แหงส์ บินลงต่ำๆ ก่านนั้น ไม่น่านอง กีเหมือนดังทอง ม้วนมองปื้อนดิน พี่นั้นมันชนชัคสน์หลือเกิน น้องนั้นมั่งเมืองร่วยวาระพยลิน น้องเหมือน ดอกฟ้าผู้ชายหมายตาหัวดิน พี่ต่ำต้อบต่าห้อบเพียงดิน เหมือนดังดอกหัวฯ ไร้ค่า นางมิน”

(ดอกหัวฯ)

๓๐ การกล่าวประชด (Irony) ก็คือการพูดประชดประชัน การพูดเป็นเชิงกระหนกระแทกเดอกัน ที่ปรากฏในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน เจริญ (ที่พิมพ์ตัวหนาคือการกล่าวประชด)

“คนไทยโง่ดีที่ได้มีผู้แทน จะทำอะไรมันก็สบาย ผู้แทนทำให้สบายน Geldo Sen วันได้ร้ายากจะร้าย (ข้า) ผู้แทนก็ช่วยร้ายแทน”
(โง่ดีเรามีผู้แทน)

“ใครค่านั้นก็ไม่ได้ยิน เอ่อ! ใครค่านั้นก็ไม่ได้ยิน เพราะไธ้วินมันเป็นคนกิน กกอบ”
(คนกินแกลง)

“สมัยก่อนนั้นมันลำบาก กว่าสามัญจะได้คำ สามาต้องไปหาครก ตลาดฯ ถูก นีมันน่าทำ อุณห์ครกไปหาสามา (ข้า) เพราะครกนั้นอยากให้สามันคำ”
(ครกไทย)

“ฟังเพลงลูกกุ่งแม่หมันน้ำชัยช่องฯ ถ้าได้อ้อรืออ้อดิ่ง พึ่งพลงสาริง หวีดฯ ร่วงฯ หัวนกไม่หยุด เอาห้างมาลุดก็คงไม่ได้ ถ้าลีกลงไปอนน่าใจหาย เสียดายสาวออย สาวไทย”
(เสียดายสาวไทย)

“อีสาวเหอ อีสาวปักนี้ใต้ ขอเตือนเจ้าไว้อ้อร่าดดชริต ทุกนางกอกกือยังออกบาง กล้าวซู่วันซังกำกูกฯ พิดฯ โกรศัพท์อะโภโภฯ แลโดยดิ มือหนึ่งมันเกาทิด”
(พุคบางกอกออกบางกล้า)

“ปากอ่ยปาก เอบนั้นยังปากเสียดีใหม่นี้ ปากเขามีไว้กุศล ปากไม่ใช่ดักต้อง
ทุกน้ำงชี”

(คนปากหนัก)

“ไม่เบี้ยกับอกมาซี เป็นน้องพอมีสาม ไว้ขายเกย ไม่เบี้ยกับอกนนลย (ช้า) เอา
เบี้ยขายเกยน้องก่อนพ่อคุณ เอาไปปล่อย ฯ เมื่อยาหยดยาเอาไปลงทุน”
(แซ็คเตย)

“ผู้ชายจะไร้ลือหล่อ อายากจะขอไปเป็นพ่อพันธ์ เมื่อยกไม่เป็นไร ขออิมไก
หัวกราบท่านนี้ แม่หมูตัวผู้ไม่มี อยากได้พี่ไปเป็นพ่อพันธ์”

(ผู้ชายจะไร้ลือหล่อ)

“ขอเราร้ายกาเม่า ชาตยกนี้ก็ตุ่นน่า ชี้ชี้ชี้พากสืบสืบชี น่าเด้อมันยังนี้ให้กงจะเมือง
ชีนเชือกแก่กึดงไม่ไว้ เพราะสมัยนี้มันดูกันยาก คนสวนหัวใจกากปากไม่ตรงกันใจ”

(หนองกลินแย่เม่ายาย)

“พอร์ร่าวยเด้วลีนกล้วยน้ำร้าว ทำร่างท่ากินลูกแอบปี๊ด กินแบบถูกแลบบีลีน
แบบล้ำฟ้า ไม่แพ้ล้วกยาราแต่รื่องเงินแสน โอ้ โอ๊ะ โอ้ โอ๊ะ โอ้ เศรษฐีเกิดผุดไอ้ดุดเพิง
แฉน”

(ดุดเพิงແດນ)

“หากเห็นน้ำหัวใจห่วงคงคาดว่า จังหันคนหัววัวเป็นคนดี ไปส่งเสริมคนทุจริต สนับสนุน
คนผิด ให้เป็นโน่นเป็นนี่ คนดีๆ ต้องตกกระป่อง คนน้องส์ๆ กลับได้คืนได้ดี”

(เหวคาด้าลัว)

๔๐๓) **ปัญญาชน (Rhetorical Question)** “เป็นศิลปะของการใช้คำถาน คือ เป็นคำถานที่มีได้หวังคำตอบ ผู้ถานมีเจตนาจะเรียกร้องความสนใจมากกว่าต้องการคำตอบ แต่หากจะมีคำตอบนั้นก็มักจะเป็นคำตอบปัญาช” (วิภา กงกนันท์ ๒๕๒๒ : ๕๗) การใช้สำนวนปัญญาประภูมานักในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน ดังตัวอย่าง

“พีชบีดียันตี มีทรีกนจะ ไม่ปลีนใจ”

(ฤกษ้างชั่วคราวเคร้าใจ)

“พบกันตอนนี้ จะมีความหมายอะไร ถึงว่าหัวใจเราันยังรักกันได้ ไม่มี พันธกิจ แต่มีพันธกิจทางกาย หมทำไม่ได้มันผิดศีลธรรม”

(พบกันเนื้อกาย)

“พีเป็นแก่เพียงดอกหญ้า จะมาถูกควรไนน คงมีการเกียงกู่ สามบ้านประชุมชัย เจ้าปิดประชุจิ เอาไว้ก็ได้แต่มอง”

(สามประชุมชัย)

“ยังจำเกินนี้ได้น ที่ขันซึ่มก่อไฟ ยังจำได้ทรีเปล่า น้องนั่งคลอกเด็กับไกร ไกรยอมให้พีกอด รักไม่ตลอดให้พีกอดทำไม ให้กอดทำไม ให้ยุนทำไม”

(รักแรกแตกสถาบายน)

“และพอที่ได้รู้แล้วว่า ต้องรักษาตนอย่างไร แต่ก็ยังคงไม่รู้ว่าจะรักใครดี

“ความส่วนตัว ไปแล้วขอจ้า ฉะเดือน้ำตาอยู่อีกหรือ หยุดเสียเดิดเชอ ร้องไห้ ทำไม”

(หัวใจมีค่ากว่าความสาบ)

“ขอบจริงมิให้แก่ลังเชิร์ฟักนีซึ่ก็คงน่าดู เมียตีดาวหรือว่าปีตุ๊ แม่ไทนก็คง
งามทรุ ทรือขอันปีตุ๊ พีตักไว้เอ้าใหม”

(รักคนผู้ชาย)

“ผู้หญิงบังงพยายามร่วม ไม่ขายหัวใจ แต่น้องทำไว้ ขายใจได้ลง”

(คนขายใจ)

“พิวคล้ำคำไว้ใหม มือไม่มีกร้านหอย กลืนตัวกับเสนห์มนีสาม น่าอย่างริงไหน
หน้ามน”

(น้ำตาล - น้ำตา)

“ชวนป่ายได้ใหม หากหัวใจเข้าของหมาย เอาใหมจะเขียนให้ฟร หัวใจดวง
นี้ ชวนป่ายห้ามมอง”

(ชวนป่ายหัวใจ)

“กีเด้วเนื้อกล้อย จะให้พีกอยเมื่อไรกันแล้ว นีกีผ่านเลยมาหลายหน้าหนาว ที่
กันปลดรีวันอนหน้าใจ นีกีเริ่มนกนากหรือเจ้าไม่ทันกนากหรือไร ดูซิกรามแซะทำนด้อตุ๊
ได้ ปลดอ้อให้พีกหน้าเพื่อก้อย”

(บอกรักสาวว่าหน้ารวมแล้ว)

“ไม่อายกให้ไกรเขานอง แต้วน้องอยากรวยทำไว้ ไม่อายกให้ไกรเขานอง
แล้วน้องนุ่งฟิดทำไว้ ขอถ่ายคืนนัมสกันดิ (ร้า) ที่น้องนุ่งฟิดนั้นเพื่ออะไร”

(อยากรวยทำไว้)

๓.๒๗ อนุนานนัย (Synechoche) คือ การเปรียบเทียบที่ใช้คุณสมบัติเด่นหรือเอกลักษณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แทนความหมายทั้งหมด (กอบกุล อิงคุกานนท์ ๒๕๒๔ : ๑๙๙)

อนุนานนัยปรากฏบ้างในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน เช่น

ใช้ “ตามกัน” แทน การเอาอย่าง ว่า

“กลับมาเดือนนา กลับมาเป็นไทย ทุกคนกลับมาภูมิใจกับความเป็นไทย ที่เอื้อน้องอีซี ลีนีอีสต์ไม่น้อแต่อย อย่าให้ฟรั่งมันเยี้ย เราตามกันมัน”
(กลับมาเป็นไทย)

ใช้ “ใบสีเมือง” แทน เงิน ว่า

“ห' อ้วนเห' จันอีหมูนอันแปด ไอ้มะห' อิรีระทึก เอารณกังแทนแปด จันอีหมู
นาห' ประเดี๋ยวเก็หลับไม่รู้สึก เอาใบสีเมืองมาถ่อ (ช้ำ) แมมีแต่สามເຊົາ ฯ ทេນແລ້ວຍັງຄຶກ”
(กอบกุล ไม่ฉุน)

ใช้ “บ้านหลังสุดท้าย” แทน เมรุเผาศพ ว่า

“สูสูงตระหง่านบ้านหลังสุดท้าย พากเราทำให้ทุกคนอ้าห์ ไอ้ชีวิตคนทำหมร
ตรวนเรื่อยไป ชาแกเหนืออัดได้ราไปทำนา”

(กอบกุล ไม่ฉุน)

ใช้ “เรือพ่วง” แทน ลูก ว่า

“เรือพู่นอยดูดี ลูกน้อยดูดี ลูกน้อยดูดี ลูกน้อยดูดี ลูกน้อยดูดี ลูกน้อยดูดี”

“มน่ำหักคนดี รับรักพี่จะได้ไหนอส พี่รักปักกรวงฯ อึมมีเรือพ่วงอย่าห่วง
ให้ลอด”

(หอมกลืนแม่น้ำย)

๓.๓ ปฏิรูปthon (Allusion) เป็นการใช้ข้อความที่ดัดแปลงมาจากข้อความ อันเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว เช่น วาทะของนักปราชญ์ รัชบุรุษ ภรี หรือสุภาษิต คำพังเพยหรือผลงานของผู้อื่น (วิภา กงกานันท์. ๒๕๒๑ : ๕๗)

ในบทเพลงของคอกหมา นางเมิน มีการใช้ปฏิรูปthon มาก ดังตัวอย่าง

“ไม่ถอนะพ่อไป พ่อถูกไหนเชิญไปรุนน์ พ่องคงจำรูปดิ แน่คิดจะมาลงร
ดัน จำไว้นะพ่อหัวง อะบอกให้รู้ว่า รุ่กรุมัน”

(รุ่กรุมัน)

(พ่อหัวง ดัดแปลงมาจากคำพังเพย เผ่าหัวง)

“เสียทองเท่าหัว เสียผัวดีกว่า เพราะทองมันมีรากา ผัวไม่เข้าท่านอาให้ทำไม”

(เปื้องผัว)

(เสียทองเท่าหัวเสียผัวดีกว่าดัดแปลงมาจากคำพังเพย เสียทองเท่าหัว ไมยอมเสียผัวให้ ไคร)

“มนเงินในน้ำว่ายาก ผู้ชายค่านหกหายนเต็มหนา”

(หาไม่ผู้ขอศี๊๓)

(งมเงินในน้ำว่ายาก ดัดแปลงมาจากคำพังเพย ยากเหมือนงมเงินในมหาสมุทร)

“ลองหยัน ๆ ลองหยัน ๆ แลลอง (ช้า) เซื่อพี่ตะน่องถ้าไม่คลองไม้รุ้ง จีบสาวษา
ให้หมันเกี้ยว ดักลอบเขาให้หมันถูกไม่ลองเมื่อ ไหรจะรู้ ถ้าไม่ลองดูแล้วอีรุ้งหรือ”

(ลองหยันแล)

(เจ็บสามขาให้หมั่นเกี้ยว ดักลอบเขาให้หมั่นกู้ ดัดแปลงมาจากคำพังเพย ดักลอบให้หมั่นกู้ เจ้าชู้ให้หมั่นเกี้ยว)

“นายดันนีสองปีผ่านไป ไห้ไหรต่อ ไหารกิคชื่นในหน้า มันกลับกลายเหมือนเด่นละคร น้อพก็หกอกหกอนให้พิ่ล้ำ เทมีอนน้องหกอกให้พิ่หลงลงพก พบรือแล้ว แม้อีบแพให้กว่า”

(อดีตรักในหน้านา)

(พบรือแล้วแม่ถีบแพให้กว่า ดัดแปลงมาจากคำพังเพย ได้เรือถีบแพ)

“โนราณว่าวนี้แหละหนากเรา พอได้ใหม่ลืมก่า ไอ้อนนิจนาเข็ควันว่างซ้อมคนตรี สามวันนารีก็เริ่มโรยรา ชืนดันเป็นมะลิซ้อน (ช้ำ) พอแยกใบอ่อนเป็นมะลิตา”

(หมุดน้ำยา)

(เจ็ควันว่างซ้อมคนตรี และสามวันนารีก็เริ่มโรยรา ดัดแปลงมาจากโคลง โภกนิติที่ว่า เจ็ควันแวนดีดซ้อมคนตรี และสามวันจากนารีเป็นอื่น)

๔. วิธีการสร้างเรื่อง

๔.๑ หมายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้แต่งใช้เพื่อสร้างเรื่องราวหรือสร้างอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดให้เกิดขึ้นกับผู้ฟัง

วิธีการสร้างเรื่องที่ปรากฏในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมินอาจจำแนกได้ ๔ วิธีดังนี้

๔.๒ การหักมุม คือ การเล่าเรื่องร่วมกตามลำดับแล้วมาหักมุมหรือเปลี่ยนเรื่องเป็นตรงกันข้ามในตอนจบ ซึ่งทำให้ผู้ฟังเกิดความฉงน ประทับใจ กลวิธีแบบนี้ปรากฏมากในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน ดังตัวอย่าง

ในบทเพลงนินทาผู้แต่งเล่าเรื่องมาตามลำดับว่า ทุกคนมาร่วมวงนินทากัน เตอะ หยุดงานอื่นไว้ก่อน วันนี้มีเรื่องที่จะนินทาซึ่งดี ๆ ทั้งนั้นมากนายเรากำได้นินหากันสนุกแน่แล้วมาหักมุมตอนจบว่าเมื่อหนูเรื่องที่จะนินทาแล้วเราเก็บไม่หนูเรื่องที่จะนินทาหรอก ก็อย่างนินทาสามีได้อึก ว่า

“มง ๆ ไกรอยากร่วมวงกีร์เข้ามา ข้าวสาร ไม่มีจะหุง ไม่เป็นไร เราค่อยไปหา วันนี้เรื่องดีไม่น้อดี รับรองอร่อย ฉันได้ข้าวนา หนูเรื่องราไม่ต้องกลัว เราค่อยอาพ้า เรานานั่งนินทา”

(วงนินทา)

ในบทเพลงกลิ่นเนื้อ ไม่เชื่อเป็น ผู้แต่งเล่าเรื่องมาตามลำดับว่าตนได้กลิ่นหอมของแก้มผู้หญิง ตนอยากรู้แก้มผู้หญิงคนนั้นแม้จะต้องเสียเงินมากเท่าไร ตนก็ยอมแล้วมาหักมุมว่าแก้มผู้หญิงคนนั้นจะหอมยิ่งขึ้น หากผู้หญิงคนนั้นยอมให้ตนจูบโดยไม่ต้องเสียเงินเลย ว่า

“หอมเออ หอมกลิ่นแก้มแดง ถึงไม่เชื่อเป็น แก้มแดงหอมจริงซึ่งขออย่าแก้ม ของน้องจะลง เรือกแพลงท่าไทรกีด้อม จะให้ซึ่งจูบยิ่งหอม ก็ต้องยอมให้พิชัยพร”

(กลิ่นเนื้อ)

ในบทเพลงม่ายต้มยำ ผู้แต่งเล่าเรื่องมาตามลำดับว่า

นายผู้ซึ่งเม่าสุราเจตนา ต้องการจะทานแม่ม่ายต้มยำให้ได้ ขณะนั้นบรรยายของนายน้ำมาพบรเหตุการณ์เข้า นายจึงลากลัวภรรยาจึงหนีไปแอนในห้องน้ำจึงพันภัยจึงโศคลีไปแล้วหักมุมว่าเมื่อกลับไปถึงบ้านนายจะถูกภรรยาจับได้ ว่าอยากร้านแม่ม่ายต้มยำ จึงถูกภรรยาให้ทวนสันหวานต้มยำ (ทุบด้วยสันหวาน) แทน ว่า

“ป้าส่า ฯ พอเมษาา ອชาอกกินให้ได้แม่เม่าตื้นช่า พอดีเมีຍเกນาพน ป้าส่า เลยหอบเข้าในห้องน้ำ ป้าส่า ฯ ฯ ป้าส่านสียท่า เสียงว่ากลับบ้าน เมียให้กานสันชวน ตื้นช่า”

(แม่น่ายตื้นช่า).

ในบทเพลงหึง ผู้แต่งเล่าเรื่องมาตามลำดับว่าภรรยาของตนที่หึงเหลือเกิน วันหนึ่งภรรยาฝืน แล้วปลูกสามีและทุบตีสามีเสียยกให้ผู้ว่าสามีนอกใจไปมีอะไรกับแม่น่ายแล้วหักมุนว่าเมื่อสามีถ่านว่ารู้ได้อย่างไรว่าตนไปมีอะไรกับแม่น่าย ภรรยาถือบัวรู้ได้ เพราะฝืนเอา ว่า

“คืนนั้นมันฝันตอนดึก ปลูกเรารู้สึกแล้วมันทุนเก็บตาขย มันหัวร่นรานอกใจ ไปมีอะไรกับแม่น่าย พอกามดูมันรู้จากไกร (ช้ำ) มันบอกว่ามันฝันไป โอ้อจะบ้าตาขย”

(หึง)

ในบทเพลงดอกเบี้ยบาน ผู้แต่งเล่าเรื่องมาตามลำดับว่าดอกโสันนาเร้า ดอก กัดเค้าบานเย็น แล้วมาหักมุนว่า แต่ดอกเบี้ยกลับบานตลอดเวลา ว่า

“ดอกโสันนาเร้า ดอกกัดเก็บบานเย็น แต่ดอกเบี้ยมันบานไม่ร่วน บานเร้า บานเย็นไม่ร่วนแต่ละวัน”

(ดอกเบี้ยบาน)

ในบทเพลงสายแต่เปลือก ผู้แต่งเล่าเรื่องโดยการประชุมตามลำดับว่าผู้หญิง (บางคน) สายแต่เปลือกเห่อแท่ค่ารา กิริยาหายนาย ต้องสอนทุกอย่างแล้วมาหักมุนว่าที่ไม่ต้องสอนนือยู่อย่างเดียวเท่านั้นคือการบ้าผู้ชาย ว่า

“สายแต่เปลือก ใจจะถือไว้ทำพันธ์ผู้หญิงทุกวันสายพึงภานอก เห่อ กีดตัวเรา เรื่องกริชนาให้มั่นมากอ ก็ยังริมแม่น้ำหัวใจเรื่องนี้พัวแม่ไม่ต้องบอก”

(สายแต่เปลือก)

ในบทเพลงอะไร ๆ ก็เดิมดั้ง ผู้แต่งเล่าเรื่องมาตามลำดับว่า มีผู้หญิงคนหนึ่งที่คิดพิร้อนหมด ตาม พมยา แก้มขาว ปากแดง จนูกโถ่ ฯลฯ แล้วหักนูนว่าผู้หญิงคนนี้ มีเสียงอย่างเดียวคือใจคิดว่า

“อะไร ๆ ก็เดิมดั้ง อะไร ๆ ก็เดิมดั้ง...ชื้อ ดาวก็คอมพนกียวแก้มกีข้าห่มดจด ปากกีแดงงมนกีโถ่ คิว็กโถ่หมื่นจันทร์ทรงกลด เสียงอย่างเดียว เสียงตรงไหน เสียงที่ใจขอคด...ชื้อ”

“อะไร ๆ ก็เดิมดั้ง อะไร ๆ ก็เดิมดั้ง...ชื้อ ดาวก็คอมพนกียวแก้มกีข้าห่มดจด ปากกีแดงงมนกีโถ่ คิว็กโถ่หมื่นจันทร์ทรงกลด เสียงอย่างเดียว เสียงตรงไหน เสียงที่ใจขอคด...ชื้อ”

๔.๒ การชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่าง

กลวิธีนี้ปรากฏมากในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน เช่น

ในบทเพลงสนท์ทะเลน้อย ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของทะเลน้อยว่า ชื่อน้อยก็จริงแต่ก็มีค่านามาก ว่า

“ทะเลน้อยอยถึงชื่อเข้าน้อย ค่าเด็กไม่น้อยหมื่นชื่อ ชื่อน้อยที่ริมแสนฟังไหอยู่ ทั่วแครวันแคน ไกล กล่าวงานรำลือ”

(สนท์ทะเลน้อย)

ในบทเพลงร้ายเชิงกว่าชูง ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของน้ำที่ท่วมภายในบ้านก็ไม่หนักเท่ากับความรักที่ท่วมใจ ว่า

“ในบทเพลงร้ายเชิงกว่าชูง ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของน้ำที่ท่วมภายในบ้านก็ไม่หนักเท่ากับความรักที่ท่วมใจ ว่า

“น้ำท่วมรอความไม่ทันไร ความรักท่วมใจขึ้นมาอีกหน น้ำท่วมเสียหายมากมายนัก ซึ่งไม่ท่วมนักท่ารักหน้านั้น ท่วมหัวใจจนดินรนไม่ไหว”
 (ร้ายยิ่งกว่าชุบ)

ในบทเพลงน้องกลัวโรคเอดส์ ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของ การเจาะใจและการเจาะเลือดว่าการเจาะใจยังไม่แน่ใจ “ไม่แน่นอนเท่ากับการเจาะเลือด ว่า

“จะไขน้ำซึ้งไม่พอ จะเสียดสีหานอต้าจะรักกัน”

(น้องกลัวโรคเอดส์)

ในบทเพลงหงอกอันตราย ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของคนแก่ ว่าบางคนแก่แล้วแก่กว่าแก่นุญ แต่บางคนกลับแก่ตัวมากกว่าแก่นุญ ว่า

“ถึงหัวหงอกขาวเหมือนดอกแผล อายุกิดว่านแก่เชี่ยวชาญแม่คุณ หงอกขาวยังไง แต่ใจยังดำเน ยังคิดขย้ำสา瓜 ๆ วัยรุ่น ไม่ไข่นักแล้วแก่กว่า แต่มันแก่ตัวหาไม่ไข่นักนุญ”

(หงอกอันตราย)

ในบทเพลงน้ำตาหนูม่ตัดยาง ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของการ ตัดยางและการตัดใจว่าการตัดยางได้น้ำยางซึ่งมีค่าแต่การตัดใจได้น้ำตาซึ่งไม่มีค่า ว่า

“มือพี่ตัดยางน้ำยางมันไทย แต่น้องตัดใจน้ำตาพี่ไทยออกมาน้ำยางไทยปรี น้ำนั้นมีคุณค่า ช่างแตกต่างกับน้ำตาไร้ค่าสิ้นดี”

(น้ำตาหนูม่ตัดยาง)

ในบทเพลงรักพังที่ป่าดงเบชาร์ ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของ การขายทุเรียน การขายใจและการขายตัวว่าเป็นการขายเหมือนกัน แต่การขายทุเรียน ไม่เสียหายท่ากับการขายใจและการขายใจไม่เสียหายท่ากับการขายตัว ว่า

“เงินหรืออยู่ล่อตา แม่ค้าทุเรียนเปลี่ยนไปขายทุเรียนเปลี่ยนเป็นขายใจ ต่อไปโอมยงกีคงขายตัว”
(รักพังที่ป่าดงเบชาร์)

ในบทเพลงหน้าเด็哈佛 มีชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของดอกเห็ด บานกับดอกรักบานว่าดอกเห็ดบานเมื่อได้รับน้ำฝน แต่ดอกรักบานเมื่อผู้หญิงตอบรัก ว่า

“ดอกเห็ดบานรับน้ำฝน บานแล้วหานนตอนฝนลงเม็ด ดอกรักหัวใจพี่ชาย เมื่อไหร่จะได้บานเหมือนดอกเห็ด”

ในบทเพลงคำหารօ อธิบายชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของน้อยที่เป็น ภารยาน้อยกับน้อยใจ ว่าแม้จะเป็นภารยาน้อยแต่ตนก็เอาใจให้มากให้ความสำคัญให้ มากไม่ให้น้อยใจเลย ว่า

“ถึงน้องจะเป็นเมียน้อย พี่จะไม่ปล่อยให้น้อยใจเลย”
(คำหารօ)

ในบทเพลงหัวใจรัก ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของบ้านร้างกับ หัวใจร้างว่าบ้านร้างย่อมมีหมายกัย่แมงมุมอาศัย ส่วนหัวใจร้างย่อมมีหมายกัย่ความ ความกลุ่มอาศัย ว่า

“บ้านร้างมีอิทธิ์ อ่อนมีหหากไห้แมงนุน แต่นี่หหากไห้ความกุศล มันริ่นกาจะ ภูมหัวใจ ความทุกข์ความเครียดเข้ามาอยู่ภายใน ความผิดหวังก็มาอาศัย ออยู่ในห้อง หัวใจของเรา”

(หัวใจร้าง)

ในบทเพลงหน้าเมีย ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของชาวภาคเหนือและชาวภาคใต้ว่า ชาวภาคเหนือต้องการรับแขกผ้าห่มไว้กันหน้าส่วนชาวภาคใต้โดยเฉพาะผู้แต่งนั้น ต้องการรับแขกเครื่องกันหน้าเหมือนกันแต่ต่างกันกับชาวภาคเหนือคือรับแขกรรยา ว่า

“รัฐบาลขอรับ ได้โปรดเดิกรับช่วงแขกเมีย พี่น้องภาคเหนือหนาแน่น ท่านแขกผ้าห่มเอาไว้ไม่เสีย ภาคใต้ผูกพันหนึ่งละครับ ที่ก่อรับแขกเมีย”

(หน้าเมีย)

ในบทเพลงรักสาวอิสลาม ชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของการตัดสิ่งอื่นกับการตัดรักตัดใจว่าการตัดสิ่งอื่นตัดได้ง่ายส่วนการตัดรักตัดใจตัดได้ยาก ว่า

“ตัดอื่นนั้นพอตัดได้ ตัดรักคงตัดไม่ไหว ตัดอื่นนั้นไม่เป็นไร จะให้ตัดใจพี่ตัดไม่ลง”

(รักสาวอิสลาม)

๔.๓ การเสนอความคิดที่น่าสนใจ ที่ปรากฏในบทเพลงของคอกหญ้า นางเมินอา จำแนกได้เป็น ๑ ลักษณะ ดังนี้

๔.๓.๑ การเสนอความคิดจินตนาการที่เชื่อในผู้กวางไกล ซึ่งปรากฏมากดัง เช่น

๔.๑ “ความรักไม่มีขีดจำกัด ถึงอย่างกันสุดขอบฟ้าสีคราม ขอให้รักจริงต่อกัน ตลอดเวลาทั้งที่มีลมหายใจ ภูษาสูงรักนายทั้งพยาบาล (ช้ำ) จะขอติดตามคนรักมาทั่วโลก”
(นุ่มนวล)

(นุ่มนวลหนนคร)

“ถึงเพียงสามคืน แม้เพียงสามวัน สายใยสัมพันธ์คงมั่นเสมอ ตรากับชั่วเดินฟ้า สาย คงไม่ลืมเธอ คิดถึงเสมอแม้ต้องจากไกล”
(รักสาวทะเลน้อย)

(นาทีระทม)

“มันซังน้อบนักจะบอกว่ารักเธอท่าฟ้า เพราะฉันรักเธอหนึ่นมากกว่า มากกว่า ยิ่งกว่าฟ้าน้ำสมอ ไฟที่แก่นั้นจะเปรียบกับฉันรักเธอ ยิ่งรักยิ่งเพิ่มมากขึ้นเสมอ เปรียบฉันรักเธอไฟยังคงไว”

(ห้ามสูญ)

๔.๑.๒ การเสนอความคิดที่มีเหตุผล สมเหตุสมผล กระทบใจ กล่าวที่ประพันธ์ที่ปรากฏในบทเพลงของคอกหัวใจ นางเมิน ดังเช่น

“ยิ้มสักนิดเป็นไร ยิ้มได้ไหมคนดี ໂกรธกันตั้งแต่เมื่อไร เท่านี้ไม่ยิ้มสักที โลกจะได้สดใส ยิ้มหน่อยได้ไหมคนดีกันดี”
(ยิ้มสักนิด)

(ยิ้มสักนิด)

“หนึ่งในของห่วงหล่นหายกลับได้ชิม หนึ่งเรือล่มชนบ้านเด็กกลับลอย ไม่เสียแรงที่หัวดึงให้ก่ออย รักหดดุด้อย ไก่กลับกลับกืนมา”
 (รักคืนรัง)

“อดีตนั้นช่างหัวมัน ปัจจุบันฉันยังรักเธอ ไม่เคยรักใครทั่วๆ ไป ใจอ่อน อ่อนเม้มไม่สด ไม่สาว แต่ก็ไม่ควรหักอกเธอ ฉันเป็นแม่พากสาว ๆ สมัยนี้มันแหน่ความยิ่ง กวนเธอ”

(อดีตไม่สำคัญ)

“บ้านพ่อซึ่งชื่อบ้านเหล้า เรื่องเดิมสานเรื่องเหล้าเรื่องชา อย่าไปเรื่องใดๆ ว่าหนูนับบ้านเหล้า แม่ทุกวัว แต่มารักพี่ขอรับไว้ (ช้ำ) แม่อริงเก้าตา รักสาว อ่างทอง”

(หนูนับบ้านเหล้า)

“หนึ่งกลืนความปลาอวนน้ำอ่อนท่ากีฟาย ความกีเต่กายหัวใจ ไม่ควรหัก หอย”

(ไอหนูนับแพปลา)

“กลีชัด ไม่ว่าโภนตรุ ขอเพียงให้รู้ว่ารักเขานاهเลือกเงิน พบกันคนดี ขอทือย่า เมิน รักเขามากเหลือเกิน เขาเมินก็ไม่อาจลืม”

(ยังรักเขาอยู่)

๔.๓.๑ การเสนอความคิดที่แปลกใหม่ ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมินนี้ การเสนอความคิดที่แปลกใหม่น่าสนใจ เช่น
 ๑. การเสนอความคิดว่า การถอนตามป่ายกว่า การถอนความรัก ซึ่งเป็นความคิดที่แปลกใหม่ ว่า

“หากคอกหัวใจนั้นหล่อหิน ไม่ห้าใจคนพลาครักษากหักระหมา ถอนตามง่าย
กว่าถอนรักความ อิงดอนชื่นชมมหั่นชนจตาย”

(ตาปูคอกเด็บ)

เสนอความคิดว่ากลืนภายในของผู้หญิงหอนเหมือนกลืนเข้าแม่ ซึ่งเป็นความคิด (การเปรียบเทียบ) ที่เปลกใหม่ๆ ว่า

“ราชะชนส่งกลืนหอมกรุ่น กลืนหอมละมุนเหมือนดังเข้าแม่”

(หอมกลืนแม่ม่าย)

เสนอความคิดว่าความรักของผู้ชายมั่นคง เมื่อยุนฝั่งทะเลแต่ความรักของผู้หญิงโลเลเหมือนดังเกลียวคลื่น ซึ่งเป็นความคิด (การเปรียบเทียบ) ที่เปลกใหม่ๆ ว่า

“หัวใจพีเปรียบเหมือนฝั่ง หัวใจน้องนางเหมือนดังเกลียวคลื่น พอดมพัด
เปลี่ยนทิศทาง กลืนหัวใจนองกีชัดฟังอื่น”

(กลืนหัวใจ)

เสนอความคิดว่าการปลูกรัก เหมือนกับการปลูกอ้อยที่ผู้ที่พยาบาลปลูกอาจไม่ได้กิน ผู้ที่ไม่ปลูกกลับได้กิน ซึ่งเป็นความคิด (การเปรียบเทียบ) ที่เปลกใหม่ๆ ว่า

“รักกับพื้นดอง ไม่รีดอีกบนกรูปหล่อนนองกีรื้นแผ่น พือดส่าห์ปูกอ้อยกอดียว
น้องกลับอาไวให้เขานี้ยืน ทีกันปลูกกลับไม่ได้กัน รับแต่ชาแนลีเดน”

(มันน่าดีจริงๆ)

เสนอความคิดว่าเส้นห์ของผู้หญิงสวยงามเหมือนคำแห่งจารุมนตรี ซึ่งทุกคนก็ประданาจะได้ ซึ่งเป็นความคิด (การเปรียบเทียบ) ที่เปลกใหม่ๆ ว่า

“ชุมชนชาวสูงฯ สวยงามกว่า任何สถาปัตยกรรมในประเทศไทย ไม่รักก็โง่ตื้นที เสน่ห์
งามแรงหนึ่มื่อนดังคำนหนั่งรัฐมนตรี ไกรก็อยากรู้นั่งเก้าอี้ อันธุราราถากาหัวใจ”
(ต.ส.สถาบัน)

เสนอความคิดว่าผู้หลงใหลในความงามของสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งเป็นความคิด(การเปรียบ
เทียบ) ที่แปลกลใหม่ที่ปกติจะเปรียบเทียบว่าผู้หลงใหลในความงามของประเทศใดประเทศหนึ่ง

“กระทรวงศึกษาธิการ (ข้า) น้องเคลมีคู่ที่รือยัง โฉนดย (สร้อย) พระจันทร์วันเพ็ญ
ไม่สวยงามเท่านั้น โฉนดย เจ็บด่นกว่าเดือนบนฟ้า พนหน้าที่กือยังวายง”

(พบรักวันลอยกระทง)

๔.๔ การผูกเรื่องที่มีเหตุผลและสมเหตุสมผล กล่าวเช่นนี้ปรากฏมากในบทเพลงของ
คอกหญ้า นางเมิน ดังเช่น

ในเพลงของน้ำเสียงที่มีเหตุผลและสมเหตุสมผล โดยนำสิ่ง
ต่าง ๆ มาผูกเป็นเรื่องที่มีเหตุผลและสมเหตุสมผล ว่าตนอยากระเกิดเป็นสิ่งต่าง ๆ เพื่อ
จะได้อวยผู้หลงใหลในความงาม ที่ตนไฟไปอง เช่น อยากระเกิดเป็นตุ่มหู แวนตา แป้งผุ้น ลิปสติก
สร้อยคอ หวาน เสื้อชั้นนอกชั้นใน เสื้อขัค กระโปรง ถุงน่อง รองเท้า ฯลฯ เพื่อได้อวย
ใกล้หู ใกล้ตา ใกล้แก้ม ใกล้ริมฝีปาก ใกล้หัวใจ ใกล้นิ้วมือ ใกล้สะเอว ใกล้ร่างกาย
ส่วนต่าง ๆ ใกล้น่อง ใกล้เท้าของผู้หลงใหลคนนั้นแต่ขอเพียงอย่างเดียวอย่างต้องเกิดเป็น
การเกงชั้นใน ว่า

“อยากระเกิดมาเป็นตุ่มหู ห้ออยอญริมหูกรณ์วัย อยากระเกิดมาเป็นแวนตา ที่รับ^๑
ใบหน้าพิมความ ใจ ใจ อยากระเกิดมาเป็นแป้งผุ้น กานเก็บละมุนให้หอมละ ไม่
อยากระเกิดเป็นลิปสติกฟ้าปากให้แดงสดใส อยากระเกิดเป็นสร้อยห้อยคอ ห้ออย
เอ้าไว้ใกล้ ๆ หัวใจ อยากระเกิดเป็นแพหวานรวมก้อมย หมันเนื้อกลองไว้ก่อนใคร ๆ

อย่างได้อยู่ในลั่นแหลกนี้ เกิดเป็นสืบต้นออกชั้นในอย่างเกิดมาเป็นเช่นขั้นรัก รัก อาจองที่ตรวจกรามวัย เพราะรักไม่คิว โกร่งเกิดเป็นกระไปรักก็ไม่เป็นไว

อย่างเกิดมาเป็นดุงน่อง ให้เนื้อทองปีดุน่องลาย ๆ อย่างเกิดมาเป็นรองเท้าให้เจ้าได้สวมเดินสบาย ขอเพียงอย่างเดียวนี้อีกน้ออีกน้อ อ่าให้พีเป็นถึงกังกงใน"

(อย่างเกิด)

ในเพลงน้ำดื่มซอย ใช้กล่าวที่ผูกเรื่อง ที่มีเหตุผลและสมเหตุสมผล โดยการใช้ความบังเอิญมาผูกเป็นเรื่องที่มีเหตุผลและสมเหตุสมผลว่า เพาะต้นนามาพิดซอยต้นจึงได้มายับผู้หงูงคนหนึ่ง ที่สาวๆ และคือกว่าผู้หงูงที่ตนต้องการจะไปหา คนจึงเปลี่ยนใจมารักผู้หงูงคนที่พบใหม่ ว่า

"(สร้อย) พิดซอย ๆ ๆ พิดซอยพระพี่จ่าซอยพิด ได้เจอน้องนิดกีพระพี่น้ำดื่ม
ซอย

ตั้งใจจะไปซื้อยาปลด หวันเกี่ยมแสฟเดคร้อนแพดแหงอี้อี้ หวันเกี่ยมเดด
เบร์ยงเตี้ยงมา เพาะตั้งใจว่าจะไปทานน้องซอย โชคดีโดยไม่ได้ก็ดี ได้เจอน้องนิดกี
พระพี่น้ำดื่มซอย

ดันผ่านเดินมาช้อยสาม น้องนิดกันงามขอนำกินหน่อย ตามยาแทนจะเป็นลม
ต้องควักยาตามความบ่อຍ ๆ น้องนิดโปรดกิดเมฆคุตา (ช้า) พี่เปลี่ยนใจแล้วหนนรื่องไปหา
น้องซอย

ต้องขอขอบคุณสวารรท์ ให้พี่เลือกดันเดินมาพิดซอย โชคดีที่จำซอยพิด มากขอ
น้องนิดสวายกว่าน้องซอย น้องนิดอย่าคิดเดียะพันก์ (ช้า) ขอนำกินสักขันเดิดแม่น้อ
กลอย

โชคดีที่พี่จำซอยพิด มากขอน้องนิดเหมือนเจอดทดอย คณดีใจว่าพี่ใจง่าย น้อง
สวายอี้ดาย แยกมังงาใจเดียดอย ตัดสินใจนึกว่าคงไม่พิด ขอรักน้องนิดแทนรักน้องซอย"

(นาพิดซอย)

ในเพลงพนมชื่อ ໄข່ແລນໃຊ້ກລວືຫຼຸກເຮືອງ ທີ່ມີເຫດຜຸດແລະສາມແຫຼຸມຜຸດ ໂຄຍໃຊ້ຈຶ່ງ
ຕັດກະຄຽບຈຶ່ງຢັກເດີນ ໃໃຊ້ກຳນຳນໍານັ້ນຈຶ່ງແລນ ແລະຈຶ່ງຫຼານະຕຳແໜ່ນຈຶ່ງຕ້ອງປັບປຸງໄປຕາມອາຍ
ແລະຕຳແໜ່ນນາຜຸກເປັນເຮືອງທີ່ມີເຫດຜຸດແລະສາມແຫຼຸມຜຸດວ່າ ພົມຈຶ່ງໄຂ່ແລນ ພ່ອຈຶ່ງເຮັດພຸນ
ວ່າໄຂ່ໄຂ່ແລນ ເມື່ອເຮັນຂັ້ນປະຄົມຄຽງເຮັດພຸນວ່າເຄີກຂາຍໄຂ່ແລນ ເມື່ອເຮັນນັ້ນຍົມຄຽງເຮັດ
ພຸນວ່ານາຍໄຂ່ແລນ ເມື່ອພຸນແຕ່ງງານກຣຍາເຮັດພຸນວ່າພີໄຂ່ແລນ ເມື່ອພຸນເປັນຜູ້ໃຫຍ່ນໍ້ານເປັນ
ກຳນັນ ເປັນ ສ.ສ. ຄົນທ້ວາໄປຕ້ອງເຮັດພຸນວ່າຜູ້ໃຫຍ່ໄຂ່ແລນ ກຳນັນໄຂ່ແລນ ສ.ສ.ໄຂ່ແລນ
ຕາມລຳດັບ ບັງເອີ້ນດ້າພຸນໄດ້ເປັນນາຍກ(ຮູ້ມັນຕີ) ຄົນທ້ວາໄປກີ່ຕ້ອງເຮັດພຸນວ່າ ນາຍກ
(ຮູ້ມັນຕີ) ໄຂ່ແລນ ຜົງເປັນເຮືອງທີ່ຕົກ ວ່າ

“ຕັ້ງແຕ່ພົມຈຳກວາມໄດ້ ພ່ອພຸນເຮັດພຸນວ່າໄຂ່ໄຂ່ແລນ ເຊັ່ນເຮັນອູ່ຫົ້ນປະຄົມຄຽງ
ເຮັດພຸນເຄີກຂາຍໄຂ່ແລນ ພອເລື່ອນຂັ້ນອູ່ນັ້ນຍົມ ອາຈານຍົມເຮັດພຸນວ່ານາຍໄຂ່ແລນ ເຮັນຂັ້ນ
ນວ່າຫຼັງພຣຣາ ສຶກຂອກມາແຕ່ງງານກັບແພັນ ກີ່ພົມມັນຫຼືອຍ່ານນີ້ ເມື່ອພົມກີ່ຕ້ອງເຮັດພີໄຂ່
ແລນ ຖຸກພົມກີ່ມີນານໍ້ານອນ ແມ່ນມັນຕ້ອງສອນໃຫ້ເຮັດພົມໄຂ່ແລນ ໄດ້ຮັນເລືອກເປັນ
ຜູ້ໃຫຍ່ນໍ້ານ ຖຸກນໍ້ານເຮັດກ່າວ່າຜູ້ໃຫຍ່ໄຂ່ແລນຕ່ອນໄດ້ເປັນກຳນັນ ຖຸກນໍ້ານເຮັດກັນກຳນັນໄຂ່
ແລນ ເຊິ່ງ ၅ ທ້ວ່າທັງຕົນລ ຖຸກ ၅ ຄົນເຮັດຖຸງໄຂ່ແລນ ຕັ້ງໃນອາໄວ້ແລ້ວວ່າ ສາມຍ້ານໍ້າສົມກັກ
ຜູ້ແທນ ດຳໄດ້ເປັນຜູ້ແທນຈົ່ນນາກີ່ຕ້ອງເຮັດກວ່າ ສ.ສ.ໄຂ່ແລນ ບັນອີຍ ບັນອີຍ ດຳໄດ້ເປັນນາຍກ
ພິ້ນແລ້ວຕົກ ນາຍກໄຂ່ແລນ”

(ພົມຈຶ່ງໄຂ່ແລນ)

